

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV. / ŠTEVILKA 32

CELOVEC, DNE 8. AVGUSTA 1963

CENA 2.— ŠILINGA

Amerika varuje svobodni svet

Nad milijon ameriških vojakov se nahaja izven svoje domovine. To je skoraj polovica celotne armade. Od 16 divizij jih je vsega skupaj osem v tujini. Samo v Nemčiji jih je pet v polnem vojnem stanju. Te divizije tvorijo hrbenico evropske obrambe proti komunistični napadalnosti.

Par divizij ima Amerika v Južni Koreji, ostali dve sta razkropljeni po vsem svetu na raznih oporiščih in podobnih vojaških postojankah. Med drugim je samo na Japonskem okoli 40.000 ameriških vojakov, ki so rezerva za obe diviziji v Koreji. Vseh vojaških postojank v svobodnem svetu ima okoli 2.200; tam se nahajajo vse štiri vrste narodne obrambe, armada, vojno letalstvo, vojna mornarica in marini. Samo v bližini takozvane železne in bambusove zaves se nahaja okoli 150 postojank vseh vrst. Razvrščene so v velikem loku od Norveške preko Pakistana tja do Japonske. Med najmočnejše postojanke spada na primer Okinawa, kjer se nahaja okoli 50.000 ameriških vojakov.

Čete v Južnem Vietnamu cenijo na približno 10.000. Ravno toliko jih je na Filipinih kot rezerva za čete v Vietnamu. Okoli 10.000 mož se nahaja na Havajih in nad 30.000 na Alaski. Močne postojanke so tudi na področju Karibskega morja, v bližini Kube in Panamskega kanala, na Portoriku, na Bermudih in v Dominikanski republiki. Nekaj malega jih je tudi v Panamski kanalski coni. Primeroma malo je ameriških čet v Afriki, trenutno jih ima Amerika samo v Abesiniji, Libiji in Maroku.

Teže je ugotoviti, kje se nahaja okoli 400.000 mornarjev, ki služijo v vojni mornarici. Večina se nahaja v raznih brodomorjih, ki so razmeščena po vseh morjih. Najmočnejša brodomorja so na Sredozemskem morju, dalje na Atlantskem in Tihem oceanu. Manjši oddelki so v Indijskem oceanu in ob Severnem tečaju. Samo v brodomorjih na Tihem in Atlantskem oceanu služi kakih 300.000 mornarjev.

Še bolj so seveda razkropljeni pripadniki vojnega letalstva. Letališča in oporišča so mesta, kjer služi večina 200.000 pilotov ter ostalega strokovnega in pomožnega osebja. Letališča in oporišča imajo prvo mesto med vojaškimi postojankami. Jih je po številu največ, toda jih bo zmeraj manj. Med celinske rakete jih zmeraj bolj spodbujajo. Zato nimajo bodočnosti ne strateški bombniki, ne rakete na srednje daljave. Strojnjaki jim dajo še deset let življenja v zbirki modernega orožja. Rakete in bombniki sicer ne bodo čisto potisnjeni na stran, kajti v taktičnem vojskovanju bodo ohranili svoje mesto. Za taktično vojskovanje so pa oporišča brez vsakega pomena.

Marinov je po svetu okoli 50.000. So na takih postojankah, kot je na primer Guantanamo na Kubi. Precej jih je tudi v rezervi v jugovzhodni Aziji, manj jih je v Evropi.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da ima ameriška narodna obramba celo vrsto specializiranih čet. To so na primer postojanke ob severnem in južnem tečaju, dalje vremenske postaje, postojanke na prometnih križiščih, kot so Azorski otoki itd.

Ako posnamemo vse te številke, vidimo, da ima Amerika v Evropi in v Sredozemskem morju okoli 450.000 vojakov vseh vrst, na daljnem Vzhodu 200.000, na Karibskem področju 20.000, v brodomorjih na Atlantiku in Pacifiku okoli 300.000 in drugod raztresenih okoli 80.000.

Moštvo, ki služi v tujini, obstoji večinoma iz poklicnih vojakov, to je takih, ki so pogodbeno na vojnih mestih. Navadnih vojakov, ki so vpoklicani, je tam le malo. Zato so pa tudi dobro izveščani in vsak čas pripravljeni za aktivno vojskovanje. Njihova povprečna starost je nekaj nad 24 let. Njihova služba traja povprečno 30 mesecev. V krajih, kjer vladajo zima, mraz, led, sneg in noč, je službena doba le eno leto, včasih pa tudi le 6 mesecev. Mornarji služijo navadno krajše dobe kot pripadniki armade. Dalj časa služijo navadno tisti, ki imajo seboj družine. 30.000 družinskih članov ima svoje čete v armadi, 245.000 družinskih članov ima čete v vojnem letalstvu. Mornarji in marini nimajo navadno družinskih članov na mestih svoje službe.

Na tujem mora torej Amerika rediti skoraj po-

Ministri podpisali moskovski sporazum

Tako slovesno so le redkokdaj podpisali kakšno pogodbo, kot so podpisali ta ponedeljek ameriški, britanski in sovjetski zunanji ministri moskovski sporazum o preprečitvi jedrskih poskusov. Sovjeti so pri tem pokazali svoje najbolj prijazno in prijateljsko lice, vedno znova so zahodnim kolegom izražali svoja priznanja ter ponovno poudarjali, da je ta sporazum prvi korak pri zagotovitvi miru. Kar se da razkošno so pogostili zahodne delegacije v dvorani Sv. Jurija v Kremlju. Zdravica miru in prijateljstvu je sledila zdravici. Častni gost tega obreda pa je bil glavni tajnik OZN U Tant, ki so ga zunanji ministri povabili v Moskvo, da bi prisostvoval slovesnosti.

Hruščev je pred podpisom sprejel ameriško in britansko delegacijo k privatnim razgovorom. Amerikanci pod vodstvom zunanjega ministra Ruska so bili najmočnejša delegacijska skupina. Ruska je spremljala cela vrsta ameriških svetovalcev z namenom, da bodo ti osebno poročali Senatu v Washingtonu o vzdušju in o zaupnih razgovorih s Hruščevom. Sedemnajst ljudi je osebno obiskalo Gromika v sovjetskem zunanjem ministrstvu. Ko je Gromiko pričel z vremenom v Moskvi, je nadaljeval obrnjen proti senatorjem: „Mogoče ste opazili, gospoda, da je moje okno odprto proti zahodu.“

Malo pozneje so prišli Angleži pod vodstvom zunanjega ministra lorda Home k ministrskemu predsedniku Hruščevu. Home je dejal Hruščevu: „Od zadnjega občnega zbora OZN pred dvema letoma se nismo več videli.“ Takrat je bil Hruščev udaril s svojim čevljem po mizi. Vendar Hruščev

tega namiga ni vzel na znanje in je kratko pritrdil. Potem se je resno obrnil na britansko delegacijo: „Gospoda, prisrčno dobrodošli! Srečni smo, da smo mogli doseči takšen sporazum. Za nas je to velika čast, da bomo v Moskvi podpisali ta dokument humanosti.“

Ko so prispeli Amerikanci k Hruščevu, je ta dejal Rusku: „Včeraj sem bil na lovskem izletu. Na divje race. Toda bil sem več v vodi kot na suhem. Pri tej vročini se je mogoče samo kopati.“

Amerikanci so nato začeli iskati sedeže, na kar je pripomnil Hruščev: „Ah, sedite kar vseppek, saj ne škodi, če se kapitalizem in komunizem nekoliko pomešata.“

Pri podpisu sporazuma so se vrstili slavnostni nagovori drug za drugim. U Tant je poudarjal, da morajo temu sporazumu slediti še drugi, predvsem o omejitvi atomske oborožitve, o uničenju nosilnega orožja in o razorožitvi. Zunanji minister Rusk je imel skrajno previden govor, v katerem je ponovno poudaril, da ta sporazum sam še ne odstrani nevarnosti vojske in da bo treba še mnogo dejanj dobre volje, preden se bo svet mogel v resnici oddahnuti.

Lord Home je posegel malo dalje: Ta sporazum, tako je dejal, je končna odpoved cloveštva atomski vojni. Odslej bo treba iskati poti, ki bodo končno zagotovile mir. Sovjetski zunanji minister Gromiko pa se je kazal najbolj optimističnega: „Pot do trajnega in večnega miru se je odprla.“ U Tant je izjavil, da odgovarja sporazum ciljem Združenih narodov. Zavzemal se je za cone, ki bi bile brez atomskega orožja in je apeliral na svetovne sile, naj ne razširjajo atomskega orožja.

Bombni napadi na Južnem Tirolskem ne prenehajo

Južna Tirolska je v zadnjih dneh doživela celo vrsto bombnih napadov. V Boznu in na cesti proti Meranu je prišlo do treh velikih bombnih atentatov. Prvi napad so hudobni storilci izvršili na gradbišču sredi gosto naseljenega okraja v Boznu. Bombo so pritrdili na nekem žerjavu, ki ga je eksplozija raztrgala na kosce. Težka železna vrata žerjava so priletela v komaj dogotovljeno novo stanovanjsko zgradbo, kjer so prebila zid v kopalnico in jo porušila. V sobi poleg kopalnice je spala petčlanska italijanska družina, ki je samo za las ušla smrti.

Druga eksplozija se je izvršila zgodaj zjutraj v bozenskem okraju, kjer so stanovali skoraj sami Italijani. V stanovanjski stolpnici je docela poškodovala stopnišče, človeških žrtev ni bilo.

Tretji napad pa je veljal podružnici italijanskega finančnega urada na cesti med Boznom in Meranom. Poslopje, kjer so delali italijanski finančni uradniki, je bilo do tal porušeno.

Ti trije bombni napadi so se zgodili 24 ur po razstrelitvi dveh električnih napeljav z visoko napetostjo in postaje italijanske policije v Sandu pri Taufersu. Zato dom-

lovico narodne obrambe. To so hudi stroški, ki gredo v milijone dolarjev. Pri tem še ni plačano orožje, vojne brodomorje, vojna letala, niso vračunane investicije v vojaške postojanke, posebno v vojne luke, oporišča in letališča. Tudi vsi ti stroški gredo v milijone. Vodstvo narodne obrambe zahteva od leta do leta večje postavke v svojem proračunu, ki je že prekoračil znesek 50 milijonov dolarjev.

Varstvo svobodnega sveta je torej draga stvar.

nevajo, da pripadajo storilci dobro organizirani skupini, ki je preteklo nedeljo začela s celim valom napadov, ki jih bo najbrž še nadaljevala v naslednjih dneh.

Pretekli torek sicer ni bilo napadov, pač pa je nervozno vzdušje med Južnimi Tirolci močno naraslo. Provinca Bozen stoji pod ostrim policijskim nadzorom. Medtem pa so se javili k besedi zopet „Južnotirolski osvobodilni borci“ z letakom, kjer so se sami indirektno razkrinkali kot storilci.

V italijanskem notranjem ministrstvu poudarjajo, da so se vsi napadi izvršili v času, ko „so bili odnosi med Italijo in Avstrijo ter med nemško in italijansko govorčim prebivalstvom posebno prisrčni“. Domnevajo, da gre po vsej verjetnosti za „nacistične ekstremiste“.

V svojem letaku pa pišejo južnotirolski „osvoboditelji“: „Naše potrpljenje je pri kraju. Italija vodi Avstrijo za nos.“ Višek predrznosti pa je v tem, da se metalci bomb sklicujejo na besede rajnega papeža Janeza XXIII: „Če državne oblasti prekršijo človečanske pravice,“ tako citirajo velikega papeža, „potem zgubijo njihova navodila vsako pravno obveznost.“

Nemški južnotirolski list „Dolomiten“, se je ostro uprl atentatorjem in izdajateljem letakov. „Če sami nočemo zgubiti domovine in če jo hočemo ohraniti svojim otrokom, potem se moramo pogumno in z odgovornostjo postaviti proti južnotirolskim anonimnim „osvobodilnim borce“ in s tem vzeti nase osebno nevarnost.“

V torek zvečer so italijanske oblasti objavile, da so v zvezi z atentatom aretirale 24-letnega Dunajčana, avstrijskega državljana Ernesta Schullerja.

Nad 35 držav bo pristopilo

Podpisani moskovski sporazum o delni opustitvi jedrskih poskusov, je zdaj odprt in čaka, da bodo pristopile tudi druge države. Sovjetska zveza, Združene države in Velika Britanija so si pri tem rezervirale posebne pravice.

Medtem je že nad 35 dežel prijavilo svoj pristop. Mnogo drugih držav je sporazumu „prijateljsko naklonjenih“. Proti sporazumu so se doslej postavile le Francija, Kitajska in Albanija.

Po izvršenem podpisu so objavili uradno poročilo, ki podrobno opisuje potek in omenja tudi, da je sporazum napisan v ruskem in angleškem jeziku. Obenem ponovno poudarja, da je sporazum po mnenju treh vlad-podpisnic pomemben začetek omilitve mednarodne napetosti ter da služi okrejitvi miru. Upajo, da bodo sledili še drugi napredki in da bodo pristopile še druge države. Od 8. avgusta dalje bo sporazum v treh glavnih mestih ležal na razpolago, da ga podpišejo še druge države.

Harrimana so vprašali k moskovskemu sporazumu, če Hruščev v ozadju ne neti drugih namenov. Harriman je odgovoril, da to ni izključeno. Ni mogoče reči, kaj namerava sovjetski predsednik s tem svojim korakom. Vendar je povsem jasno, da hoče Hruščev preprečiti atomsko vojno. Še več, on želi, da naj ves svet potrdi sporazum o opustitvi atomskih poskusov in da se naj s tem svetovno mnenje jasno postavi proti komunistični Kitajski. Hruščev je bil rekel med moskovskimi pogajanjmi, da dobro ve, da Zahodna Nemčija ne bo priznala sporazuma; to ni nobena skrivnost in on se je bil zavedal, da s tem ne bo smel računati.

Adenauerjev tajni razgovor z MacNamaro

Kot poročamo na drugi strani, so se v ponedeljek vršili nenadno sklicani razgovori med zveznim kanclerjem Adenauerjem in ameriškim ministrom za obrambo Mac Namaro, čigar hiter povratek k Adenauerju so v Bonnu sprejeli kot senzacijo. Po tajnih razgovorih je MacNamara takoj odletel v Washington.

Predsednik zveznega tiska von Hasse na svoji konferenci ni vedel pojasniti, kdo je bil sklical to drugo nenadno srečanje. V diplomatskih, političnih in novinarskih krogih prevladuje splošno mnenje, da sta se poleg ožjih obrambopolitičnih stikov med ZDA in Zahodno Nemčijo razgovarjala še o drugih vprašanjih. Zdi se, da je hotel kancler še enkrat z vsem poudarkom povedati, da se mora Zvezna republika pred svojo odločitvijo, ali bo pristopila k sporazumu ali ne, zavarovati, da bo Sovjetski zvezi onemogočena vsaka zloraba sporazuma.

Bonn povečal oborožitveni program za tri milijarde

Zvezni obrambni minister von Hassel je na tiskovni konferenci v Bonnu poročal, da je Zvezna republika povišala obrambni proračun za leto 1964 od 28,5 milijard na 31,5 milijard mark. S tem je prvič prekoračila mejo 30 milijard. Von Hassel je zagotovil, da ameriški obrambni minister Mac Namara, ni stavil nobenih dodatnih zahtev za okrepitev Bundeswehra. Čemu naj služi 3 milijarde mark večji obrambni proračun, tega von Hassel ni povedal.

Von Hassel je tudi dejal, da se z MacNamaro strinjata v tem, da moskovski sporazum ni razorožitvena pogodba, zaradi česar je treba pospeševati obrambne ukrepe Zahoda.

Politični teden

Po svetu . . .

MOSKOVSKI SPORAZUM JE PODPISAN

Sporazum o delni prekinitvi jedrskih poskusov so podpisali v ponedeljek tega tedna v Moskvi. V nedeljo se je britanski zunanji minister lord Home sestal v Moskvi s svojim ameriškim kolegom Deanom Ruskom. Pogovarjala sta se o zadnjih pogovornih otenkih z vodilnimi sovjetskimi politiki. Oba ministra sta prispela v soboto popoldne na sovjetsko letališče Vnukovo, kjer ju je sprejel sovjetski zunanji minister Gromiko. V nedeljo pa je prispel v Moskvo tudi U Tant.

Preden so podpisali sporazum, je Gromiko sprejel britanskega in ameriškega ministra, ki sta nato obiskala Hruščeva. V torek so se vršila pogajanja treh zunanjih ministrov. Lord Home je v sredo zapustil Sovjetsko zvezo, Ruska pa je Hruščev povabil na Črno morje, kamor sta se odpeljala ta četrtek.

Podpisu je prisostvoval tudi glavni tajnik OZN U Tant. Dean Rusk in lord Home sta dva dni po podpisu nadaljevala razgovore o nenapadalni pogodbi med NATO in varšavskim paktom ter o drugih ukrepih, ki naj polagoma pripeljejo do omilitve napetosti in do boljših odnosov med državami obeh blokov. Svetovni tisk v svojih komentarjih še vedno poudarja važnost sporazuma kot izhodiščno točko za nadaljevanje plodnih stikov in za postopno krepitve medsebojnega zaupanja. Do sedaj je že večje število držav sporočilo, da bodo sporazum podpisale. Tudi Kennedy in Dean Rusk sta imela celo vrsto razgovorov z voditelji kongresa, da bi zagotovila potrebno dvotretjinsko večino za ratifikacijo sporazuma. Številni senatorji se ob podpori vojnouhujskaških krogov namreč protivijo odobritvi. Vendar pa prevladuje mnenje, da bo ogromna večina glasovala za sporazum.

Medtem ko v vseh državah pozdravljajo sporazum, postavljata de Gaulle in Adenauer številne ugovore. Kitajci pa ga z vsilo napadajo in trdijo, da gre za „umazano prevaro“. Kitajska vlada obtožuje ZDA, Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo, da skušajo s sporazumom „učvrstiti svoj jedrski monopol“ ter da je sporazum prevara, s katero hočejo preslepiti narode sveta.

KONRAD ADENAUER JE GLOBOKO VZNEMIRJEN

Ameriški minister za obrambo Mac Namara je preteklo soboto zaključil svoj večdnevni uradni obisk v nemški Zvezni republiki in se nato namenil v Salzburg, da bi se tam udeležil slavnostnih iger. V nedeljo pa se je nepričakovano hitro vrnil nazaj v Bonn, kjer se je v ponedeljek znova razgovarjal z zveznim kanclerjem Adenauerjem.

jem. Ameriški govornik v Bonnu je dejal, da je prišlo do tega razgovora na Adenauerjevo povabilo in da snov razgovora ni znana. Govornik nemške zvezne vlade pa je izjavil, da sta se oba državnika zmenila za to srečanje. Zdi se, da je bil glavno vprašanje tega drugega sestanka moskovski sporazum o prepovedi atomskih poskusov.

BONN SE HOČE POMIRITI

Britanski zunanji minister lord Home je povabil svojega zahodnonemškega kolega Schröderja za 14. avgust v London, da bi se z njim pogovoril o sporazumu za prepoved jedrskih poskusov in o vseh posledicah, ki izvirajo iz njega. Home se bo do tega roka ravno vrnil s svojih obiskov v Moskvi, na Finskem in Švedskem in bo tako mogel obvestiti Schröderja o zadnjem stanju te zadeve. Britanska vlada polaga največjo važnost na to, da se loti drugega koraka z odobrenjem zvezne republike in da najde sredstva in poti, da ne bo s kakršnim koli priznanjem cone kupila omilitve. Vsem je jasno, da brez privoljenja Bonna ne more priti do nenapadalnega pakta med NATO in članicami varšavskega pakta.

KENNEDY IN DE GAULLE SE BOSTA SESTALA

V francoskem zunanjem ministrstvu se v vsej tišini pripravljajo za de Gaullov obisk

. . . in pri nas v Avstriji

„KMETJE NISO KRIVI“

„Tudi kmetje so zelo vznemirjeni zaradi razvoja cen, ki vzbujajo pravo zaskrbljenost, vendar pri tem oni niso krivi,“ se je zagovarjal predsednik kmečke zveze Wallner proti resoluciji sindikata Mürrzuslag. V resoluciji so indirektno dolžili tudi kmetijstvo, da je odgovorno za rast cen. V svojem odgovoru opozarja Wallner na v več ozirih težke položaje avstrijskih kmetov. Slednjič poudarja: „Kmetje in njihovi voditelji so vedno pokazali dosti razumevanja za delavstvo, saj je kmet sam delavec.“

TITO SE JE ZAHVALIL AVSTRIJI

Jugoslovanski predsednik maršal Tito je v ponedeljek tega tedna poslal avstrijskemu državnemu predsedniku dr. Schärfu in vsemu avstrijskemu ljudstvu brzojavko, v kateri se toplo zahvaljuje za izraženo sočustvovanje po potresu v Skoplju.

POGAJANJA ZA KRUŠNE CENE

V celodnevem zasedanju je v ponedeljek tega tedna odbor delavcev v pekarnah proučeval ponudbe krušne industrije. Krušne tovarne so bile pripravljene zvišati plačo za 10,5 odstotkov pri moških in 12,5 odstotkov pri ženskah, če bi vlada hotela re-

pri predsedniku Kennedyju. Obe vladi sta se že sporazumeli, da mora priti do obiska vsaj leta 1964. Uradni krogi v Parizu smatrajo čas za dozorel, da določijo rok za ta obisk, ki bo po vsej verjetnosti padel v čas med novim letom in veliko nočjo prihodnjega leta.

Zdi se, da sta si oba predsednika približala svoja mnenja, da sta to spoznala in da s tem zblizanjem hočeta koristiti vsej zahodni aliansi. Glavna vloga pri tem naj bi bila med drugim potreba po reformi NATO, kar bi moglo voditi do direktorija treh v NATO, kar si de Gaulle že dolgo želi.

NOV NAPAD NA KOREJO

V teku petih dni so severnokorejski komunisti že tretjič napadli ameriško patrolno vojsko OZN na demarkacijski liniji med severno in južno Korejo. Napad je trajal dve uri, vendar pri tem ni bilo človeških žrtv. Takšni napadi pa so se vršili že prej. Stirje ameriški vojaki, en južnokorejski vojak in en civilist so bili ubiti; precej oseb je bilo ranjenih. Tudi napadalci, severni Korejci, so zgubili nekaj ljudi.

ZMAGA NAD KURDI

Radio Bagdad je v ponedeljek slovesno naznanil, da so padle zadnje glavne postojanke Kurdiv v severnem Iraku, Barsanu in Masni. Boji so se vršili v najtežjih okoliščinah nekaj dni. Upornost Kurdiv je docela zlomljena. Pri tem pa so imeli Kurdi največ izgub od začetka svojega upora septembra 1961 proti iraški vladi.

šiti vprašanje na predvideni način. Delavci v pekarnah s tem predlogom niso bili zadovoljni in so prekinili pogajanja.

Naslednja pogajanja so bila nastavljena na sredo. Končne odločitve o novi krušni ceni pa morajo pasti pri ministrih Olahu, Korineku in Prokschu. Komisija za proučevanje plač jim bo poslala poročilo o poteku pogajanj.

Paritetna komisija nima nobenega vpliva več na spor med krušnimi tovarnami in delavci v pekarnah, ker so pogajanja po poteku roka, ki ga določa sporazum Raab-Olah, avtomatično presta. Odbor krušnih tovarn je izjavil, da je pri seji pretekli petek že prestopil okvir, ki ga je dovolil občni zbor, da bi sindikatu tako pokazal svojo dobro voljo. Seveda so s tem prekoračene tudi gospodarsko še vzdržne meje. Upajo pa, da bodo mogli odstraniti vse težave z razgovori v manjših krogih.

BRODA OBIŠČE ZDA

Pravosodni minister dr. Broda je v torek odpotoval v Združene države, kjer se bo zadržal več tednov. V Washingtonu bo navezal stike s funkcionarji pravosodnega ministrstva. Ogledal si bo tudi pravosodne institucije.

poljski obmejni postaji v Petrovicah na Karvine. Stopil sem z vlaka in poiskal restavracijo, da bi popil kavo. Se kar dobro sem se sporazumel s Čehi, tako s civilisti kot z vojaštvom. Natakariča mi je povedala, da je bila njena mati doma iz Bosne in sicer iz Banje Luke. Vendar je vlak kmalu odšel naprej čez mejo in že smo se ustavili na prvi poljski postaji.

Postaja se je imenovala Zebrzydowice. Tu sem bil kar začuden. Obmejni stražarji, graničarji, ki so vstopili v vlak, da pregledajo potne dokumente, so nosili običajno uniformo graničarjev vzhodnega bloka, toda namesto rdeče zvezde so imeli na kapi belega poljskega orla. Prav vljudni so bili do vseh potnikov in ko so zvedeli, da grem v Čenstohovo na božjo pot, so mi pristrčno želeli srečno pot.

Beli orli na kapah

Železničarji in cariniki, poštarji, skratka vsi uniformirani ljudje so bili brez rdeče zvezde. Tudi milica je imela belega orla na kapi. Kar čudno se mi je zdelo to v komunistični državi! Neki Poljak mi je vljudno razlagal kraje, mimo katerih smo se potem vozili. Vozili smo se tudi mimo kraja žalostnega spomina, Auschwitza, po poljsko Oszwencima. Koliko ljudi je v tem kraju moralo prestati vse grozote nacističnega divjanja med zadnjo vojno! Opazil sem velike industrijske kraje blizu Katowic in Myslowica. Od časa do časa se je vlak ustavil in ljudje, ki so vstopili, moram reči, so bili lepo, čedno napravljeni.

(Dalje prihodnjič)

SLOVENC

doma in po svetu

V Ljubljani umrl igralec Milan Skrbinšek

V 78. letu starosti je umrl v Ljubljani Milan Skrbinšek, eden najstarejših slovenskih gledaliških igralcev in režiserjev, gledališki publicist in organizator.

Milan Skrbinšek se je rodil leta 1886 v Mariboru, gimnazijo je končal v Ljubljani, gledališko šolo pa na Dunaju. Od leta 1909 do 1914 je bil igralec in režiser pri Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani; od leta 1914 do 1918 je bil v vojski. Po vojni je leta 1918 prišel v Trst, kjer je ostal do leta 1920. Tedaj je obnovil Slovensko gledališče v Trstu in postal tudi njegov upravnik.

Nato je bil upravnik gledališča v Celju ter od leta 1920 do 1922 upravnik Drame Slovenskega gledališča v Mariboru. Od leta 1922 do 1945 je postal ponovno igralec in režiser Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Po drugi svetovni vojni je bil do leta 1948 režiser SNG v Mariboru, nato pa vnovič v Ljubljani. Milan Skrbinšek ni bil samo zelo talentiran igralec in režiser, temveč je dal med svojim nad petdesetletnim delovanjem tudi velik prispevek slovenski gledališki publicistiki. Med drugim je napisal „Diletantski oder“ in „Labirint“. Prvi je dramatisiral Cankarjevega „Hlapca Jerneja“. Prevedel je okrog petdeset gledaliških del iz francoščine, italijansčine in nemščine.

Leta 1949 je prejel Prečurnovo nagrado za vlogo župnika v „Hlapcu Jerneju“.

Globašan promoviral v Ameriki

Pred nedavnim je promoviral v New Yorku na največji in najbolj slavni univerzi „New York University“ gospod Janko Lesjak iz Podgore pri Globasnici za „Master of Electrical Engineering“. To je po evropsko akademska stopnja med diplom. inž. in doktorjem.

Domači kot številni dobri znanci mu k temu izrednemu uspehu iskreno čestitajo in želijo, da bi se dobro imel v domačem kraju in pri domačih ljudeh, ki ga pričakujejo prihodnje dni. Čestitkam se pridružuje tudi naš list.

† Janez Kalan v Knežaku

V nedeljo, 21. julija 1963, je umrl msgr. Janez Kalan, župnik v Knežaku; smrt ga je dohitela na prižnici med slavnostnim govorom, ki ga je imel med zlato mašo Franca Kovačiča v Trnju pri Pivki; med govorom je dvakrat trenutno omedlel, pa je le govor nadaljeval. Končno se je globoko sklonil naprej, nakar je omahnil in se zrušil mrtev. Pogreb odličnega duhovnika in častnega kanonika je bil v torek v Knežaku. Pokojni je bil rojen 1894 v škofji Ljoki.

Goriški folkloristi v Beljaku

Goriška folklorna skupina iz Ločnika se je 3. in 4. avgusta udeležila tradicionalnega sejma v Beljaku. Ob tej priliki je bila tam mednarodna revija folklornih skupin iz Avstrije, Jugoslavije in Italije. Preteklo soboto, 3. avgusta, so se goriški plesalci v furlanskih narodnih nošah udeležili povorke folklornih skupin shoda, v nedeljo pa so nastopili z izbranim programom svojih pesmi in plesov.

Nova maša ob Nadiži v Benečiji

V nedeljo, 30. junija t. l., je pel novo mašo v farni cerkvi Sv. Petra ob Nadiži č. g. Jožef Cedermac, doma iz Petjaha (Ponteacco), podružnice fare Sv. Petra. Zadnja nova maša v tej fari je bila leta 1863, torej prav pred sto leti. Zato ni čuda, če je ta redka slovesnost razgibala vso nadiško dolino, da so se njeni prebivalci v obilnem številu udeležili te redke slovesnosti.

Gospodu novomašniku želimo obilo božjega blagoslova in božje pomoči.

Slovenci na mednarodnem skavtskem taboru v Atenah

Na maratonskem polju v Grčiji, kjer so pred 2453 leti Atenci premagali Perzijce, je grški princ Konstantin otvoril pretekli teden 11. jamboree, ki se ga udeležuje 15.000 skavtov iz 80 dežel. Največ je seveda Grkov, veliko pa tudi Angležev (1500), Francozov (1200), Italijanov (450), Indijcev, Švedov, Filipincev, Armencev, Islandcev, Ircev, Japoncev, Turkov in drugih. Uradno vest o otvoritvi je ponesla štafeta 80 skavtov po zgodovinski, 42 km dolgi maratonski progi v Atene.

Na tem srečanju pa so se pokazali tudi Slovenci. 28. julija 1963 je odpotovala iz Trsta skupina 40 slovenskih skavtov v Atene. Polovico te skupine tvorijo starejši roverji, drugo polovico pa izvidniki (med 14. in 17. letom). Koroške slovenske skavte zastopa Hanzl Ravnik. Slovenski skavti so naredili tudi več izletov iz Aten v Delfe, Tebe, rtič Sunion itd.

Veseli nas, da so naši fantje ponesli ponovno ime Slovencev na seznam jamboreeja — seznam bratstva med narodi.

Moje romanje v Čenstohovo

(Bralcem „Našega tednika“ opisuje dr. Ingomar Heyer)

Ze dolgo je bila v meni želja, da bi obiskal Čenstohovo na Poljskem. Moja stara mati, ki je živela v Borovljah, je bila namreč po rodu s Poljske. Rad bi enkrat videl to deželo, posebno pa samostan na Jasni Gori in čudodelno podobo „Črne Madone“. In glej, tudi ta želja se mi je izpolnila! Za letošnje binkošti se mi je ponudila priložnost, da sem prvič v svojem življenju stopil na poljska tla.

Mesec dni pred binkoštni sem zaprosil za poljski vizum in za čehoslovaški tranzitni vizum. Plačal sem potrebno takso in končno je prišlo jutro 31. maja, ko sem se odpeljal z vlakom iz Salzburga proti Dunaju. Bilo je lepo vreme in zdelo se mi je, da se mi obeta lepo potovanje. Popoldne sem se pripeljal na Dunaj. Telesno in duhovno sem se lepo pripravil, da spoznam nove kraje in nove ljudi.

Stopil sem v tako imenovani Chopin-ekspres, ki vozi na Poljsko. Ta brzi vlak ima ime po slavnem poljskem skladatelju. Mislil sem, da ne bo mnogo potnikov, toda presenečen sem pogledal, ko skoraj ni bilo več praznega prostora v vlakcu. Na Dunaju je vstopila v vlak tudi neka delegacija, ki je potovala v Moskvo in jo je vodil neki komunistični funkcionar iz Salzburga. Ta skupina je zavzela skoraj polovico mest v tem brzovlakcu. Sprevodnik v vlakcu me je privedel v neki kupe, v katerem je bila že

stara žena, Poljakinja, ki živi na Dunaju in je šla na obisk k svojim sorodnikom v Varšavo. Poleg nje je bila še neka gospa, ki je potovala v Lublin. Tako sem imel kar lepo priložnost, da se na hitro naučim nekaj osnovnih pojmov poljskega jezika. Kot vnuka Poljakinje me je bilo kar sram, da nisem znal poljsko. V kupe je prišla tudi neka druga gospa, volksdojčerica, ki je potovala na Češko. Ko je začela v razgovoru govoriti o Breslauu in Stettinu, jo je stara Poljakinja brž popravila, da se ti mesti sedaj imenujeta Wrocław in Ščečin, kot sta se nekoč v zgodovini.

Prihod na Češko

Avstrijska kontrola na meji je bila zelo kratka. Za njo so pa vstopili na češki meji v kraju Breclav v vlak čehoslovaški vojak in dobro pregledali ves vlak. Spominjam se nekaj podobnega le z mojega potovanja na Bližnji vzhod, ko smo prekoračili grško-bolgarsko mejo. Sicer so pa Čehi zelo vljudni in tudi kontrole na meji ne bi bilo tako stroge, ako bi Avstrija kaj strožje nastopila proti raznim volksdojčerskim organizacijam, ki neprestano vzdržujejo duh sovražnosti in revanše proti Slovanom.

Vlak je hitel v noč preko čeških pokrajin. Videl sem, da se vozimo preko ogromnega premogovnega revirja pri Moravski Ostrovi in zatem se je vlak ustavil na češko-

Nemška študija o slovenski ljudski pesmi

Zbornik 1962 „Die Volkskultur der süd-osteuropäischen Völker“, ki ga izdaja Društvo za južnovzhodno Evropo (Südosteuropa-Gesellschaft) v Münchenu, šteje nad 200 strani revialnega formata in se nanaša na ljudsko kulturo pri balkanskih narodih, Romunih in Slovaki. Vendar najdemo v njem tudi zelo zanimivo razpravo o slovenski ljudski pesmi pod naslovom „Ljudsko pesništvo v nemško-slovanskem mejnem prostoru južnovzhodne Evrope“. Napisal jo je Leopold Kretzenbacher, profesor na univerzi v Kielu, ki pa je rojen na avstrijskem Štajerskem ter je študiral v Gradcu, kjer se je specializiral posebno za germanistiko, indogermanistiko, narodopisje ter zlasti za balkanistiko in slavistiko jugovzhoda. Graška univerza ga je povabila, naj bi prevzel novo katedro za kulturno zgodovino južnovzhodnega evropskega prostora. Zanima ga pri njegovih študijah zlasti narodopisje ljudstev na ozemljih, kjer se stikajo Nemci in Slovani, posebno na ozemlju Avstrije in Slovenije, baročno gledališče, ljudske igre, ikonografija ter ljudske legende.

NOVI KRITERIJI ZA RAZISKAVE LJUDSKEGA PESNIŠTVA

V svoji razpravi obravnava najprej na splošno ljudsko pesništvo na Slovenskem in na tistih avstrijskih ozemljih, ki meje na Slovenijo, to je na Štajerskem in Koroškem. Samo strokovnjak bo lahko presodil, v čem so ugotovitve njegovih raziskavanj točne in v koliko se jim da ugovarjati, vendar pa je treba reči, da so zelo prepričljive in znanstveno dobro podkovanje ter objektivne. Prof. Kretzenbacher citira v svoji študiji tudi razne slovenske raziskovavce ljudskega pesništva, kot n. pr. Gregorja Kreka in Grafenauerja, ter jim izraža hvaležnost za delo, ki so ga opravili pri raziskovanju tega področja ljudske kulture, s čimer so utrlj pot drugim raziskovalcem ljudskega pesništva po drugačnih in ne več po romantičnih kriterijih. Nekdanji raziskovalci v dobi romantike so iskali v ljudskem pesništvu predvsem ostanke mitov iz davnih dob, celo iz pradavnine, ter so skušali tako dokazovati nekdanjo veličino svojega naroda. Z njim so posredno budili narodno zavest. Današnje raziskovanje pa se odvrta od mitov in upošteva tudi psihološke, zgodovinske, zlasti verske, socialne, politične, kulturne in gospodarske vplive v srednjem in novem veku, ki so vplivali na oblikovanje ljudskega pesništva. Rezultati so včasih presenetljivi. Nekaj takih odkritij nam nudi prof. Kretzenbacher v svoji študiji.

SORODNOST SLOVENSKE IN NEMŠKE LJUDSKE PESMI

Po njegovih ugotovitvah sta si ljudska pesem v nemškem in slovenskem obmejnem prostoru zelo sorodni in razodevata včasih enake poteze. Tako niti nemška niti slovenska ljudska pesem na tem prostoru skoro ne poznata zgodovinske pesmi, ki bi opevala določen zgodovinski dogodek, medtem ko je tako ljudsko pesništvo n. pr. pri Hrvatih zelo bogato. Prof. Kretzenbacher je v petnajstih letih na več kot sto krajih na Štajerskem in Koroškem snemal ljudske pesmi na trak in ni pri tem naletel niti na eno zgodovinsko pesem. Do istega rezultata so prišli drugi zbiralci ljudskih pesmi. Ljudskih pesmi o kralju Matjažu ne moremo imeti za zgodovinske pesmi, ker je v njih mnogo mitičnega in nezgodovinskega; prepletene so z motivi srednjeveških legend in balad. Po prepričanju prof. Kretzenbacherja je za slovensko ljudsko pesništvo sploh značilno, da je njegovo težišče na religioznem, zlasti še na legendah in legendarnih baladah (Legendenballade). In to ne le iz časa baročnih vplivov, ampak že od prej. V legendah in religioznih pesmih se izražata celo socialna obtožba nad izkoriščanjem in protifevdalna upornost. Dejstvo, da Slovenci nimamo nacionalnega ju naškega epa kljub bogati lirčno-epični ljudski pesmi, si razlaga ta znanstvenik s tem, da nismo imeli lastne države in nismo uživali narodne neodvisnosti. Prof. Kretzenbacher nato ilustrira rezultate svojih raziskovanj o slovenskih ljudskih pesmih na primeru „smledniške legende“, ki je prežeta s socialno obtožbo proti fevdalnemu izkoriščanju. Mladi smledniški grof je skušal ogoljufati revnega kmeta za davek, katerega pa je ta že plačal njegovemu pred kratkim umrlemu očetu, ki pa mu nalašč ni izstavil potrila. V svoji stiski pomoli kme-

tič k sv. Antonu Padovanskemu in ta se mu res prikaže, ga odpelje na neko ogenj bruhajočo goro, priklje iz pekla hudiče ter jim zapove, da pripeljejo pred njega pogubljenega starega graščaka, ki mora s svojo krvjo podpisati kmetu potrdilo za svojega sina. Prof. Kretzenbacher pa dokaže, da je legenda o tem čudežu, ki ga je napravil sv. Anton, mnogo starejša kot dogodek v Smledniku, ob katerem naj bi bila nastala ta ljudska pesem. Našel jo je zapisano v le malo spremenjeni obliki v latinski knjigi „Acta Sanctorum“, ki je izšla leta 1742 v Benetkah in v kateri so opisani vsi čudeži sv. Antona. Gotovo so frančiškani kupovali to knjigo na svojih romanjih v Padovo in uporabljali primer o čudežu sv. Antona v svojih pridigah ter tako nehoti dali motiv za nastanek ljudske pesmi. Možno pa je tudi, da se je motiv ustno že prej zanesel iz Padove v Slovenijo, saj prof. Kretzenbacher ravno poudarja v svoji študiji, kako so bile slovenske dežele odprte navzven ter se bogatile z duhovnimi vplivi vse zahodne Evrope.

LJUDSKA PESEM - IZRAZ KONKRETNIH DRUŽBENIH RAZMER

Prof. Kretzenbacher zastopa stališče, da je vsak element ljudske kulture določen vsaj po dveh komponentah: po tradiciji in skupnosti. Zato je narodopisje „znanost o življenju v nekdanjih družbah“.

Letošnji salzburški festival

Letošnji tradicionalni festival v Salzburgu traja od 26. julija do 13. avgusta. Na otvoritveni predstavi so uprizorili Mozartovo „Čarobno piščal“ pod vodstvom Istvana Kertesa in v inscenaciji Ottona Schenka. Uprizoritev je v novi festivalni zgradbi, v kateri je na sporedu še „Kavalir z rožo“ Richarda Straussa pod vodstvom Herberta Karajana in Verdijev „Trubadur“

(„Ave Maria“ — F.)

Slovansko bogoslužje

(Nadaljevanje)

Kateri so razlogi, da se je glagolsko slovansko raziskovali, kakšno je bilo razmerje v naših krajih?

Zgodovinarji in slovanski jezikoslovci niso raziskovali, kakšno je bilo razmerje oglejskih patriarhov, pod katere so spadali naši kraji, do delovanja sv. Cirila in Metoda, ker jih „Žitja“ ne omenjajo. Prevladovalo je splošno mnenje, da delovanje sv. Cirila in Metoda na Moravskem in v Panoniji ni vplivalo na Slovence, ki so spadali pod oglejske patriarhe. To mnenje pa je bilo zgrešeno, zakaj oglejska Cerkev je tudi tekoma devetega stoletja razširjevala svoje misijonsko delo po pokrajinah, ki so po obnovitvi sremske nadškofije spadale v Metodovo nadškofijo. Tudi v njegovo nadškofijo so oglejski patriarhi pošiljali svoje misijonarje. Za časa vladavine moravskega kneza Svetopolka je igral važno vlogo pri poslanstvu k papežu beneški duhovnik (t. j. oglejski) Janez. Vendar iz Ogleja ni prišel noben odpor proti ustanovitvi panonske nadškofije in imenovanju Metoda za panonskega nadškofa. To nadškofijo je ustanovil leta 869 papež Hadrijan II. Bavarski škofi so se temu papeževemu odloku uprli in nadškofa Metoda vrgli v ječo.

„Žitja“ nič ne poročajo o razmerju oglejskih patriarhov do misijonarjenja svetih bratov. Nekateri ruski raziskovalci Ciril-Methodove dobe so prišli do zaključka, da sta šla sveta brata k beneškemu patriarhu. Kdo je bil beneški patriarh? „Beneška“ patriarha sta bila takrat dva: eden je bival v Ogleju, drugi v Gradežu. Prvemu je pripadala Benečija in ozemlje na kontinentu, drugemu pa Benetke in nekateri drugi otoki. A gradeški patriarhi takrat več niso imeli nobene veljave. Njihova oblast je bila uničena. Gradeško patriarhijo je mantovski koncil proglasil za nepostavno (leta 827). Zato se na gradeškega patriarha sveta brata nista mogla obrniti. V poštev je prišel patriarh Teodomar (850-871). Vendar do kake zveze med oglejskim patriarhom in svetima bratoma ni prišlo.

Pod oglejskim patriarhom Valpertom (875-901) so bile razmere v patriarhiji, v Dalmaciji in deloma tudi na Hrvaškem zelo zamotane. Vzrok je bil v močnem vplivu

Zanimive so tudi ugotovitve prof. Kretzenbacherja o nastanku slovenskih panjskih končnic in slikanja na steklo. Tudi v njih vidi vplive italijanskih slikanic o čudežih sv. Antona, ki so jih prodajali že v poznem srednjem veku romarjem v Padovi in v katerih je bilo optično prikazano, kako je sv. Anton držal s pravičniki v njihovem odporu proti krivici. Tako ni čudno, da se pogosto ponavlja v slikah na slovenskih panjskih končnicah prav motiv socialnega odpora in boja za pravico (smešenje graščakov in podobno). Vse to nikakor ne dokazuje neizvirnosti te slovenske ljudske umetnosti, ampak ravno obratno, da je bilo slovensko ljudstvo ves čas svoje zgodovine povezano s kulturnim dogajanjem v Evropi in da se je slovenska ljudska umetnost razvijala vzporedno z njim. Slovensko ljudstvo je znalo izvirno in bistro prilagoditi duhovne in kulturne vplive svojim lastnim razmeram in svojim potrebam ter estetskemu čutu, pa tudi svojem čutu za pravičnost in svojemu religioznemu pojmovanju. Zaradi tega vzbujajo oblike slovenske ljudske kulture in umetnosti od ljudskega pesništva in slikanja do oblik materialne kulture, v nas tem večje občudovanje, ker vidimo v njih ne le slučajen ostanek iz davnine, ampak vsebinsko bogate dokaze o življenju našega naroda skozi stoletja, polne pomena in duha.

pod glasbenim vodstvom istega dirigenta. V stari festivalski palači uprizarjajo Mozartovo „Figarovo svatbo“ (dirigent Lorin Maazel) in opero „Cosi fan tutte“ pod vodstvom Karla Böhma. V nekdanji jahalni šoli je na sporedu Gluckova opera „Ifigenija na Avliidi“ pod taktirko Karla Böhma, v Rezidenci pa Mozartov „Beg iz Saraja.“ Poleg 32 opernih predstav obsega pro-

Fotija, ki je postal 877 postavni carigrajski patriarh. Oglejski patriarh je bil naklonjen grškemu vplivu na Slované. Iz tega sklepa Gruden, da je bil Oglej naklonjen delovanju sv. Metoda. Že v zadnjih letih življenja sv. Metoda, posebno pa po njegovi smrti, ko so bili njegovi učenci pregnani iz Moravske, se je razširilo glagolsko bogoslužje v Dalmatinski Hrvaški. V začetku 10. stoletja so bili glagoljaši že ne samo mnogoštevilni škofi, ampak tudi sam ninski škof Grgur Ninski.

Oglejski patriarhi so bili glede obrednega jezika popustljivejši kakor nemški škofje. Tu je razlog, da se Carigradu ni posrečilo, da bi pritegnil v razkol slovanske rodove, ki so bili pod vplivom Ciril-Methodovega delovanja. K temu je v veliki meri pripomoglo slovansko bogoslužje rimskega obreda, ki sta ga vpeljala sveta brata. Poleg tega so bili ti kraji, posebno Dalmacija, (kjer je bilo največ nevarnosti za razkol, ki je nekaj časa dejansko že trajal), že nekaj stoletij pod vplivom Rima. Fotijev načrt, da dobi za razkol tudi Oglej in Dalmacijo, se ni posrečil.

Da se je glagolsko bogoslužje razširilo tudi v Istro in na Kranjsko, kar pričajo navedeni glagolski spomeniki, so naslednji razlogi:

Oglejski patriarhi so bili naklonjeni slovanskemu obrednemu jeziku in so ga priznavali na ozemlju svoje patriarhije. V srednjem veku je bilo to možno, ker so imeli krajevni ordinariji v liturgičnih zadevah več oblasti kot pozneje po tridentinskem koncilu. Oglejski patriarhi so se te pravice posluževali, ker so sami itak imeli poseben obred, ki se je po obliki ločil od rimskega. Patriarhi so imeli v liturgičnih zadevah še več oblasti kot škofje. To nam pojasni, zakaj je glagolsko bogoslužje že v svojih začetkih dobilo v oglejskih patriarhih svoje zaščitnike. Tu je tudi vzrok, da se je lahko glagolsko bogoslužje razširilo iz Dalmacije in Istre v Slovenijo. V oglejski patriarhiji so se poleg posebnega obreda udomačile razne liturgične navade, ki so jih krajevni cerkveni zbori potrdili in tako priznali kot zakonit običaj. V teh razmerah si je glagolica lahko pridobila domovinsko pravico. Cerkvena krajevna oblast jo je priznala in dopuščala kot krajevni običaj. Razlog zato pa je bil, ker je glagolsko bogoslužje pospeševalo versko življenje med Hrvati in Slovenci. Zanimiv primer, kako so oglejski patriarhi poleg latinščine do-

Jubilej dunajskega Burgtheatra

Letošnjo jesen bo dunajsko gledališče Burgtheater praznovalo petinsedemdesetletnico svojega obstoja oziroma delovanja v sedanji stavbi na Ringu. Gledališče, ki je bilo osnovano leta 1741 za vlade Marije Terezije kot dvorno gledališče, se je leta 1888 preselilo v novo zgradbo na Ringu, kjer je do leta 1918 delovalo kot Hofburgtheater. Med vojno je bila stavba leta 1945 ob požaru močno poškodovana, gledališče pa je našlo zatočišče v drugi zgradbi, dokler se ni leta 1955 vrnilo v obnovljeno stavbo na Ringu, kjer je bila 14. oktobra 1955 prva predstava v obnovljeni domači hiši. Slavnostna proslava bo letos na isti dan, 14. oktobra, ko bodo kot pri prvi otvoritvi igrali Grillparzerjev gledališki fragment „Esther“ in Calderonovo dramo.

Med proslavljanjem jubileja bodo uprizorili več del, med njimi bo na sporedu drama „Koncert“ Hermannah Bahra, „Sveti eksperiment“ Fritza Hochwälderja, Maxa Zweiga drama „Franciscus“, katere krstna uprizoritev je bila na festivalu v Bregenzu in eno Grillparzerjevo dramo.

gram letošnjega salzburškega festivala še 41 koncertov in tri baletne večere. Od desetih velikih simfoničnih koncertov na petih sodeluje orkester Dunajskih filharmonikov pod vodstvom Karla Böhma, Herberta Karajana, Georga Soltija in Zubina Mehte. Na ostalih simfoničnih koncertih nastopa orkester praške filharmonije. Osem od teh koncertov bo v velikem avditoriju nove festivalne palače. Koncertni program letošnjega festivala v Salzburgu obsega šest koncertov pesmi, tri solistične koncerte, pet Mozartovih matinej, pet komornih koncertov, sedem serenad, koncert zbora katedrale v Salzburgu, tri koncerte cerkvene glasbe in Mozartovo mašo v c-molu.

Dramski del festivala obsega kot običajno Hoffmannstahlovega „Slehnika“, katerega bodo uprizorili šestkrat na trgu pred stolnico. Na sporedu je nadalje Goethejev „Faust“.

puščali tudi staroslovenščino kot liturgični jezik, je neka glagolska beležka na starem misalu črniške cerkve pri Gorici. Ta beležka potrjuje, da se je še leta 1580 v Kamenah pri Črničah, „čprav izjemoma“, pela slovanska maša ob navzočnosti oglejskega patriarha in vsega njegovega spremstva.

So pa še drugi razlogi, ki so pripomogli k razširjenju in k ohranjanju glagolice v naših krajih.

V srednjem veku so imeli Luksemburžani, (češki vladarji) med njimi posebno Karel IV., močan vpliv na oglejske patriarhije. Ta vplivna zveza se je začela za patriarha Bertranda (1334-1350) in je trajala celo 14. stoletje; imela je namen zaježiti hitro naraščajočo moč Habsburžanov. Bertrand je bil ves čas svojega življenja zaveznik češkega kralja. Karel IV. se je zelo trudil, da bi okreplil slovanstvo na jugu. Večkrat je potoval v Oglej, vstopil je v zvezo s hrvaškimi plemići in se trudil za vzajemnost južnih Slovanov. Hotel je ustanoviti univerzo v Čedadu za Italijane, Nemce in Slované. V ta namen se je 1354 dogovarjal s svojim bratom patriarhom Nikolajem. Takrat je tudi vzel dva zvezka slovitega „štivanskega evangelija“ s seboj v Prago. Trudil se je tudi, da bi slovanske rodove, ki so živeli v razkolu, pridobil za zedinjenje z Rimom. V ta namen je tudi pisal srbskemu carju Dušanu Silnemu; v pismu ga pozdravlja kot brata po rodu in jeziku. Najprimernejše sredstvo za zedinjenje razkolnih Slovanov se mu je zdelo glagolsko bogoslužje, ki ga je spoznal v Istri in Hrvaškem Primorju. Takoj je uvidel velik pomen staroslovenskega bogoslužja v delu za zedinjenje. Hotel ga je vpeljati v vseh pokrajinah svojega kraljestva. V ta namen se je obrnil na papeža Klementa V. Papež njegove prošnje ni uslišal, ker se mu je zdelo, da bi bila prevelika novotarija vpeljevanje novega liturgičnega jezika tam, kjer je bila latinica že v navadi. V ustanovnem pismu praške škofije je določena latinica za edino dopustni jezik. Klement V. je dovolil glagolico kot liturgični jezik le za znan benediktinski samostan Emavs v Pragi.

V 15. stoletju so se začeli napadi in pohodi Turkov na Hrvaško, v Dalmacijo in Slovenijo; zaporedoma so zasedli Macedonijo, Romunijo, Srbijo, Bosno in Hercegovino.

(Dalje prihodnjič)

Pri nas na Koroškem

O B J A V A

V nedeljo, 11. avgusta, ob devetih dopoldne bo obhajal srebrno mašo preč. g. Albin Avguštin v farni cerkvi št. Vid v Podjuni. Srebrnomašnik je prišel iz Argentine, kjer že 14 let požrtvovalno deluje med Argentinci, pa tudi za slovenske rojake. Sedaj je prišel na počitnice in biva pri sorodnikih v Rikarji vasi.

Vnetemu dušnemu pastirju, ljubitelju Koroške, tudi mi čestitamo k jubileju in mu želimo prijetne počitnice med nami in še mnogo uspeha v vinogradu Gospodovem!

SLOVENJI PLAJBBERK

(50-letnica smrti Andreja Einspielerja)

Dne 28. julija 1963 je minilo 50 let, kar je umrl bivši plajberski župnik, duhovni svetnik Andrej Einspieler.

28. julija 1963, bila je nedelja, so imeli

slavnostno pridigo o Andreju Einspielerju prečastiti gospod dr. Janko Mikula, ki so prišli preko Amerike iz Avstralije na dopust v svoj rojstni kraj ob Baškem jezeru ter se za nekaj dni ustavili tudi v svoji nekdanji fari Slovenji Plajberk.

29. julija pa je bila sv. maša za častitega gospoda Andreja Einspielerja s prošnjo, naj vzorni župnik Andrej še naprej varuje otroke — potomce svojih nekdanjih faranov. Pri sveti daritvi je bilo mnogo vernikov. Tudi mladi in stari moške so se udeležili svete maše.

Iz Sveč so prišli sorodniki, da prosijo na grobu božji blagoslov od rajnega gospoda Andreja.

Ob tej priliki smo slišali, da bodo dr. Janko Mikula kmalu spet prišli med nas Plajberčane ter preživeli del dopusta v hribih.

Potovanje maturantov slovenske gimnazije v Celovcu

(Koroška — Slovenija — Istra — Primorje — Dalmacija — Črna Gora — Kosmet — Srbija — Vojvodina — Hrvaška — Slovenija — Koroška — del evropske zgodovine in geografije)

Še preden smo sedeli za šolskimi klopmi in pisali pismene naloge ter trepetali za zeleno mizo odgovarjajoč na maturitetna vprašanja, je že bil izdelan načrt našega potovanja. Univerzitetni docent dr. Klemenčič in naš g. ravnatelj sta se trudila, da bi ga nam pripravila čim lepšega. Ko smo končali maturo in prestali mnogo strahu in nervoznosti, smo že težko čakali na 15. julij, ki je bil napovedan kot dan odhoda.

Težko smo čakali nanj. Bil je lep dan in sonce je obsevalo naša nasmejana lica. Vstopili smo v vlak v Celovcu. Bili smo vsi maturanti, večina profesorjev in nekaj akademikov. Posebno pa je nas veselilo, da je potoval z nami naš g. ravnatelj.

Vlak je pihal proti Pliberku in nadalje proti Mariboru. Bili smo dobro razpoloženi. Izstopili smo na Prevaljah, kjer smo doživeli prisrčen sprejem. Bivši ravnatelj gimnazije na Ravnah g. Sušnik in sedanj ravnatelj Golčer sta nas prijazno sprejela in nam izrekla dobrodošlico. Na postaji nas je že čakal omnibus, ki nas je peljal v industrijsko mesto Ravne. Tu smo si ogledali gimnazijo in kovinski obrat. Videli smo, kako se topi staro železo in v kratkem času se iz vroče mase delajo razni jekleni izdelki. Po lepi cesti ob Dravi smo videli številne elektrarne in končno dospeli preko Maribora v Velenje. Tu smo prespali v lepem hotelu „Paka“. Naslednji dan smo občudovali Velenje, ki je zelo moderno mesto. Ni trajalo dolgo in že smo izstopili v Celju, kjer smo bili sprejeti od ravnatelja Mohorjeve družbe. Pripravili so nam razstavo knjig, ki jih je izdala Mohorjeva družba. Od teh knjig smo si smeli izbrati vsak po eno knjigo za spomin. Nato smo se povzpeli na celjski grad, ki priča o veličini celjskih grofov in o Veroniki Deseniški.

Od Celja smo se vozili proti Ljubljani. Tam smo si zvečer ogledali predstavo folklornega baleta iz Kavkaza. Predstava je bila na prostem v Križankah. Umetniki so izvajali narodne ples, ki so nam in sploh vsemu občinstvu zelo ugajali. Naslednji dan je bil ogled mesta Ljubljane. Pot je šla spet dalje

in ustavili smo se na Vrhnikih v Cankarjevem domu in se poklonili našemu velikemu pisatelju.

Ves čas smo imeli lepo vreme. Sonce se nam je smejalo in le tu pa tam je kak samotni oblaček priplaval na modro nebo. V tej vročini smo hrepeneli po morju, da bi se mogli hladiti v prijetni morski vodi. Zato smo zavili proti sinjemu Jadranu. Med potjo smo se ustavili in občudovali krasoto Škocijanske jame. Ta jama sicer ni tako obiskovana kot Postojna, pač pa je po mnenju mnogih — in tudi po našem mnenju — lepša od Postojne. Iz hladne jame smo vstopili v razgret omnibus in zavili proti morju. Dospeli smo v Koper, kjer se nam je odprl pogled na lepo morje. Tu se nismo ustavili, temveč smo kar preko Portoroža dospeli v Savudrijo, kjer smo pozdravili otroke s Koroške, ki so se mudili tu na letovanju. Tu smo se tudi prvič kopali v prijetni morski vodi. Ker se nam je mudilo, smo morali kmalu iz vode, da smo še pravočasno dospeli v Pulo. Mesto Pula, ki leži na južnem delu polotoka Istre, je zelo mikavno mesto. Zjutraj nas je zbudilo lepo, toplo južno sonce, tako da smo se že navsezgodaj hladili v vodi. Ogledali smo si Pulo, ki slovi po znamenitem amfiteatru iz rimske dobe. Ta teater je po velikosti 6. na svetu. Obenem pa so v Puli tudi drugi dogodki. Letos je filmski festival.

V vsakem mestu, kjer smo se ustavili, je cela gruča naših izletnikov navalila na prodajalne razglednice. Kupovali smo jih in

pisali na vse strani. Pošiljali smo tople in mokre pozdrave domačim, sorodnikom in znancem.

Prepotovali smo še ostali del Istre in preko Lovrana, Opatije in Rijeke dospeli v Zadar, kjer smo se odpočili. Marsikateri bralec si bo mislil: Ha, ti so morali biti zmučeni. Toliko ur vožnje z avtom. Nasprotno! Večkrat smo se ustavili pri kaki „rokci“, da smo si napojili kljunčke. Prepevali smo in se zabavali.

Dolga je bila pot iz Rijeke v Zadar, a nadvse lepa, ker nas je ves čas spremljalo Jadransko morje. Kmalu smo zapustili Zadar in jo preko Šibenika in Trogirja mahinili v prelepi Split, kjer smo se spet kopali in na ta način premagali vročino. Vsak letoviščar, ki pride v Split, si ogleda Dioklecijanovo palačo. Cesar Dioklecijan je namreč zadnja leta svojega življenja preživel v svoji palači v Splitu. Tu se je ukvarjal z vrtnarstvom in gojil razne rastline.

Za naslednji dan je bila napovedana vožnja z ladjo iz Splita v Dubrovnik. Vožnja je bila zanimiva, kajti potovali smo od jutra do mraka. Spremljali so nas večji in manjši otočki z lepimi zalivi. Zagledali smo Dubrovnik! Staro in veličastno mesto, mikavno po legi in zgradbi. Tu smo ostali tri dni in ta počitek izrabili za kopanje na lepem otoku Lokrum. Ogledali smo si tudi mesto, ki je pravzaprav en sam grad. Značilno zanj so ozke ulice, ki vodijo v naselje.

(Dalje prihodnjič)

Z maturitetnega potovanja celovške gimnazije. Skupina slovenskih maturantov z direktorjem Mohorjeve družbe (spodaj v osredju) v Celju.

Ford

FORD ANGLIA

S 34.950.-

S 34.950.-

SINTSCHNIG

KLAGENFURT, SÜDBAHNGÜRTEL 8, TEL. 53-20

FORD DRŽI BESEDO!

Šivalne in pletilne stroje pri

GRUNDNER

KLAGENFURT, Wiener Gasse 10
POLEG MESTNE CERKVE

Obiščite nas na velesejmu v hali 6

Motorne kosilnice: Reform, Rapid, Irus, kakor tudi kombinirane z obračalnikom, trosilcem in grabljami za krmo, znamk: Heuraup, Heuigel, Heuschwanz vam najugodnejše dobavlja domača tvrdka:

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT

AUTO-WEDAM-VILLACH

TUDI LETOS

na KOROŠKEM VELESEJMU

Z RAZŠIRJENIM PROGRAMOM POD GESLOM:

Z A V S A K E G A P R I M E R N O V O Z I L O !

STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT STEYR-FIAT

Gostinski obrati, gospodinje, pozor!

**Že sedaj si po ugodnih cenah
nabavite manjkajočo opremo**

v trgovini s preprogami

RADLMAYR

VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih
oblog in raznih drugih vrst blaga
za opremo sob

Plačilne olajšave!

Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem
mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9
Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zame-
njam zlato in srebro
(tudi strto zlato).

Keusehnigg-
semena

priljubljena, preizkušena

Klagenfurt, Heuplatz

telefon 2717

Meso in mesne izdelke
odlične kakovosti
nudi svojim odjemalcem

mesar
in prekajevalec

Rudolf Sablatnik

CELOVEC, Siebenhügelstrasse 81
Telefon 49-36

Otroški vozički

Moško in damsko perilo

Poletne srajce za otroke

Hans Thomasser

Villach

Widmannngasse 33

Passap pletilni stroji so svetovno znani, Passap z
enim grebenom, Passap z dvojnim grebenom, v
Celovcu pri kapucinski cerkvi, WOLL- u. STRICK-
BAR.

Paletne novosti!

OBLEKE

BLUZE

KRILA

tudi za močne dame

Ros König

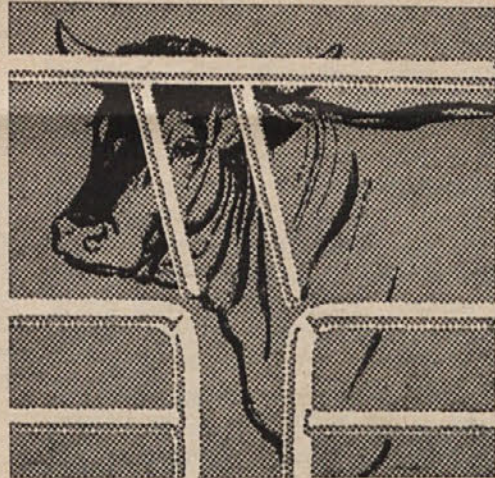
Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

KMETJE,

ŽIVINOREJCI!

Pri gradnjah stavb in pri preži-
davih vaših hlevov se obrnite
na vašega domačega podjetnika!

Prezemamo ureditve notranje
hlevske stavbe, prevzemamo tu-
di prezidave starih hlevov in
prevzemamo vsakovrstne mon-
taže.

Vse te naprave si lahko ogledate na razstavi na celovškem velesejmu. Smo
v bloku M, stojnica 5. Tam dobite tudi tozadevna pojasnila. Na razpolago
vam je strokovnjak, s katerim se lahko brezobvezno posvetujete in pri ka-
terem dobite tudi brezplačno načrte.

Vse stavbene potrebščine vam z lastnim tovornim vozilom dostavimo na
dom.

ANDREJ URBAS

VELIKOVEC, tel. (04232) 521

Kärntner Bauern und Bäuerinnen! Besucht unsere

große Landmaschinenschau

Ihr findet hier alle wichtigen und erprobten Geräte für Feld, Hof und Haus.
Insbesondere zeigen wir in einer übersichtlichen

Traktoren-Ausstellung

sämtliche in der Kärntner Landwirtschaft gebräuchlichen Typen von Steyr-
Traktoren mit den praktischen Anbau- und Ladegeräten.
Besonderes Augenmerk ist den Geräten gewidmet, die die

Ein-Mann-Arbeit

in den verschiedenen Arbeitsabschnitten ermöglichen.

Die Hoval-Sonderschau

unserer wärmetechnischen Abteilung zeigt die bekannten und bestens einge-
führten Hoval-Zentralheizungsherde und -Thermkessel.

Eine unverbindliche Besichtigung unserer Ausstellung und fachkundige Bera-
tung werden Sie über den neuesten Stand der Landtechnik unterrichten.

Landmaschinen — Ersatzteildienst — Reparaturwerk

Valentin Paternioner

Messegelände — Hauptallee

Stalni razvoj tehnike pri poljedelskih strojih za-
hteva danes še bolj kot kdaj prej posebne po-
svete, pri katerih je treba upoštevati dejanske raz-
mere posamezne kmetije, da se obvarujejo kmetje,
ki se itak težko borijo za svoj obstanek, pred pre-
nagljenimi naročili, ki bi pomenila zgrešene in-
vesticije pri tehnizaciji lastnega kmetijstva. V smislu
te odgovornosti polne naloge je tudi letos celovška
trrdka s poljedelskimi stroji Valentin PATERNIO-
NER pripravila svojo razstavo poljedelskih stro-
jev.

Bistveni znak te razstave je upoštevanje dejstva,
da je nastala nujna potreba voditi obrat z enim
delovnim človekom, kar je posledica splošnega po-
manjkanja poljedelskih delavcev. Najvažnejša pod-
laga je zato traktor, ki ima prednost kot stroj za
delo in stroj za vleko. Kot domač proizvod nam
kaže ta stara tukajšnja trrdka traktor STEYR v
zvezi z raznimi izvedbami in velikosti primernimi
priključnimi delovnimi stroji. Po svoji konstrukciji
in zaradi dobre vozne sposobnosti je predvsem
45 PS-štiricilindrski traktor T 288 odličen.

Poleg razstave običajnih poljedelskih strojev, ki
se uporabljajo za obdelovanje zemlje, so pa raz-
stavljeni tudi stroji, ki služijo v času največjega de-
la na kmetih, pri spravljajanju sena in s tem pri-
hranijo mnogo truda. Ravno na tem področju se
stroji stalno izpopolnjujejo. Stroji za žetev, za
spravljanje krme, za predelovanje krme, za izkori-
ščanje sadja, kakor tudi dodatni stroji, ki služijo za
razna opravila pri gospodarstvu in v hlevu, za-
ključujejo to zanimivo razstavo.

Razstavni oddelek te trrdke za ogrevalno tehniko
nam kaže prednosti centralnih kurilnih naprav
HOVAL pri centralnem ogrevanju in za pripravo
tople vode. Te se že dolga leta dobro obnesejo na
Koroškem in je HOVAL postal priznan pojem za
kvaliteto.

Je to impozantna razstava tehnike poljedelskih
strojev, ki jo vidimo pred očmi in ki potrjuje, s
kakšnim čutom odgovornosti je to zasebno podjetje
postalo svoji uvodoma nakazani nalogi kos.

Mali oglas

NA PRODAJ

Moške letne srajce (modno kari-
raste) S 49,— in za dame posebno
čedne letne jopice in „setsi“ (pu-
lover in jopica v isti barvi) na
prodaj pri Sattler-ju, Klagenfurt,
Heuplatz.

JOSEF MAYERBRUGGER

MOJSTER ZA KRITJE Z OPEKO IN ŠKRILJEM

CELOVEC-KLAGENFURT-West, Prinz-Eugen-Strasse
TELEFON 42-76

LASTNI KAMNOLOM

izvedba vseh strešnih del za cerkve, stolne in gradove

Nadalje izvedba vseh eternitnih del po želji.

STADLER

Möbel

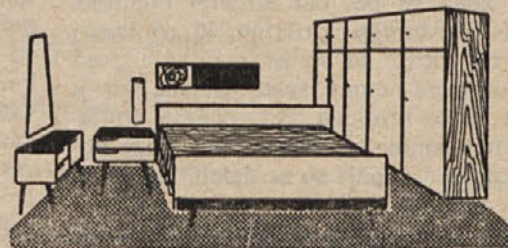
SPALNICE

Pleskano (lazirano) pohištvo . . . od **S 4980.-**

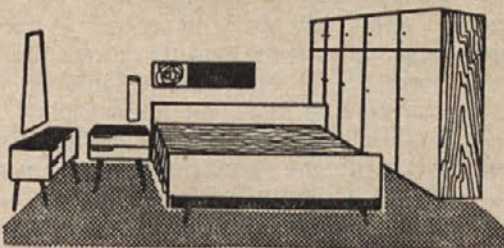
Pohištvo iz trdega lesa od **S 4490.-**

Z omarami z nastavkom od **S 7500.-**

Poleg tega spalnice v vseh izvedbah

NA KOROŠKEM VELESEJMU V LASTNEM PAVILJONU

- OBLAZINJENO POHIŠTVO
- STANOVANJSKE SOBE

- KUHINJE
- KAVČI

STADLER KLAGENFURT - THEATERGASSE 4

STADLER

Möbel

ZA MLADE LJUDI:

Vsak večer se shajata

V sedemnajsto leto je stopila Marica, Tone pa je dopolnil devetnajsto. Oba že kar dobro zaslužita; nastavljena sta v istem podjetju. Njuni predstojniki so z obema prav zadovoljni, ker sta pri delu prav vestna.

Večji del poti je obema skupen, ker stanuje Marica v sosednji vasi, zato jo Tone vsak večer spremlja. A to šele nekaj časa, dočim se prej ni mnogo zanimal za dekle. Med njima se je namreč vžgala iskrica ljubezni...

Vedno bolj sta Marica in Tone skupaj tičala; tudi na delo sta skupaj hodila in v delavnici nista zamudila nobene prilike, da si ne bi izmenjala besedo ali vsaj topel pogled.

Saj sta bila oba na dobrem glasu in nihče ju ni obsojal, vendar pa Maričina mati ni bila brez skrbi. Tudi okarala jo je, a pomagalo ni nič. Vsem opominom materinim se je Marica samo smehljala. „Ljuba mama, saj vendar ni nič slabega med menoj in Tonetom. Ne bodite vendar tako malenkostni. Sicer pa, ali me ne poznate in mi ne zaupate. Toliko mi pa že smete zaupati, da se zavedam, kaj se spodobi. In če bi vi poznali tudi Toneta...”

Toda matere vsa ta zagotovila niso pomirila, čeprav je dobila tudi o Tonetu najboljša poročila: dober in pošten fant je, prav tako kot njena hči Marica. Saj sta oba iz vrst katoliške mladine. Toda vendar...

Skrbna mati se je odločila, da prosi gospoda kaplana za pomoč v tem kočljivem vprašanju. On dobro pozna oba in on zna z mladino govoriti tudi o takih rečeh.

Nekega večera povabi gospod kaplan Toneta in Marico k sebi na razgovor. Kar brez ovinkov začne: „Torej, kot je opaziti, sta vidva drug v drugega zaljubljena. To je prav lepo. Zares, prav lepo bi bilo, če bi vajina ljubezen nekoč ustvarila resnično globoko doživeto družinsko skupnost za vse življenje. Toda...” je pomenljivo za-

Za mladino in prosveto

Smrt francoskega komunista

Odličen francoski duhovnik, ki je služil v vojski kot oficir, je v „La France catholique” objavil naslednjo zgodbo:

31. avgusta smo prišli v neko lorensko vas. Rezervisti so si še urejali svoja prenočišča, ko je nekdo pritekel k meni in mi zaklical:

„Gospod kapetan, neki vojak se je zabodel!”

V nekaj skokih sem bil na skednju, kjer se je zgodila nesreča. Na slami je ležal močan človek z ugaslimi očmi, bledim obrazom in mrzlimi rokami. Prsa je imel prebodena z bajonetom. Bil je to 43-letni rezervist in strasten komunistični borec.

Pokleknil sem poleg njega in mu dejal, naj mi stisne roko, če me sliši. In res me je še slišal. Ker se mi je zdelo, da bo vsak čas umrl, sem mu hitro dal odvezo in sv. poslednje olje.

Toda božje usmiljenje se je hotelo razodeli na vse lepši način.

Umirajočega so položili na nosilnico in ga odnesli iz skednja, da bi ga odpeljali v bolnišnico. Tedaj pa se je hipoma zavedel, odprl oči in ko me je zagledal, mi je dejal: „Gospod kapetan, jaz nisem strahopetec. Vedno sem vestno vršil svojo nalogo in prositi sem vas celo hotel, da bi me poslali v prvo bojno vrsto.”

Potem pa se je obrnil k vsem navzočim vojakom: „Poslušajte fantje, nekaj bi vam

tegnil, „dejstvo, da se vidva vsak dan zjutraj in zvečer spremljata in se tudi čez dan pogosto srečujeta, to me navdaja s skrbjo in bojaznijo, da bo nekoč te lepe vajine ljubezni konec. Ni treba, da bi temu bil vzrok

rad povedal.” In v grobni tišini je jasno izjavil:

„Jaz sem bil komunist, veroval sem v komunizem, v njem sem videl svoj ideal, toda varal sem se. Bil sem prevaran. In glejte, zato sem izgubil pogum. Življenje se mi je zagnusilo. Večkrat mi je prišlo na misel, da bi šel v kako cerkev in molil, pa me je zadrževal ozir na tovariše. Toda sedaj se več ne bojim priznati, da se vračam k veri svoje mladosti.”

Ob teh zadnjih besedah se je lepo in po- božno pokrižal, potem pa je nadaljeval:

„Na žalost sem v nekem svojem pismu zahteval civilen pogreb, sedaj pa to pre-

Kakšno zvezo ima luč s temo? Prav no- bene. Pregarjata se, ne strpita skupaj, se celo izključujeta. Ali luč — ali tema!

Veliki katoliški modrijan, goriški rojak in krški škof dr. Mahnič, ki je ob prelomnici zadnjega stoletja koval katoliški svetovni nazor Slovincem, je izrekel: „aut — aut! ali — ali!” Ali je Bog ali ga ni; ali je posmrtnost ali je ni; ali je človek pred Bogom odgovoren za svoja dejanja ali ni; ali je Cerkev božja ustanova ali ni; ali smo dolžni Cerkev poslušati ali ne! Aut — aut! ali — ali!

večja zabloda, tega se prav nič ne bojim, čeprav velja za vsakega opomin: „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade”.

„Nevarnost, da se vajina ljubezen raz- blini”, nadaljuje gospod kaplan, „je pred- vsem v sledečem: Ob tolikem shajanju se bosta preveč drug na drugega navadila; vse bo postalo tako vsakdanje, brez privlačno- sti in že ena sama malenkost, majhen nesporazum bo zadostoval, da bo ljubezen skaljena, morda celo ubita.”

Ob teh jasnih besedah sta Tone in Mari- ca kar slutila, kaj hoče gospod kaplan od njiju. Bala sta se odločitve. „Gre za Vaju, za vajino srečno bodočnost”, je zaključil gospod kaplan. „Edina pot do tega je, da gresta narazen in svoja srečanja omejita morda na tedensko enkrat ali še manj.”

Zlasti Tone je omahoval in zatrjeval, da med njima ni ničesar slabega, toda Marica je takoj doumela resnost položaja in lju- bečo skrb kaplanovo za nju oba in je odlo- čila: „Tone, tako bova tudi storila. Jaz si poiščem službo drugje. Zvestobo si bova ohranila skozi dve ali tri leta, potem pa pred oltar, če je to po božjem sklepu.”

Danes sta Tone in Marica srečen zakon- ski par. Žrtev jima je bila v blagoslov.

Gostilničarka je priskrbela za oltar pre- krasno vezeno preprogo, županja pa lep star brokat za oblačilo. Neka šivilja iz me- sta je morala narediti obleko primerno ki- pu, prilegala se je, pokrivala je celo bo- se noge. Vojna vdova Marica, francoska klekljarica čipka, je dala svojo poročno ko- preno ali svatbeno tenčico, ki jo je bila sa- ma stkala v večletnem delu. Ta dar je bil najlepši in najplemenitejši, ki ga je mogla dati zvesta, čista ljubezen. Naš župnik je poznal zgodovino te zakonske zveze: bila je zaročena deset let, ves ta čas sta mora- la čakati ter se boriti, potem ju je bil naš župnik spraval skupaj med vojno. Lepa je bila gospa Marica pod tem dihom čipka, ki bi jih kraljica mogla nositi.

Zdaj je držal prečastiti prav varno to dišečo tkanino in zraven sanjal. Gospa Ma- rica je pa še zmerom ni spustila iz rok in je hotela nekaj povedati. Še enkrat se je obotavljala in obrnila proč svoje obličje. „S kopreno,” je rekla nato jecljaje, „je zdru- žena neka žalostna usoda, ima neko napa- ko, če bi jo pač smela darovati Materi božji!” Pri tem je položila prst na malodane neviden razporek.

„Tukaj,” je rekla, „to je zakrivil on. Ve- dite, prečastiti, deset let sva čakala, v vsej časti in poštenosti. Toda med civilno poro- ko na francoski strani in med cerkveno po- roko v Švici so bili vmes trije dnevi... in...”

Naš župnik je položil roko na njeno sklo-

klicujem. Cerkveno hočem biti pokopan.”

Ko sem ga tolažil in mu vlival poguma in mu govoril o materi, ženi in otroku, mi je dejal: „Prav dobro vem, gospod ka- petan, da sem pravkar storil velik zločin.”

„Res je, nesrečnež, velik zločin. In za ta zločin in za vse druge vaše grehe sem vam pravkar dal odvezo. Toda ker ste se- daj pri polni zavesti, ali hočete, da odvezo ponovim?”

„Da.”

„Potem pa iz vsega svojega srca ponav- ljajte za mano besede: „Moj Bog, verujem v Te... Moj Bog, upam v Te in ljubim Te iz vsega svojega srca. Iskreno obžalu- jem vse svoje grehe in Te zanje prosim od- puščanja.”

Bolnik je glasno ponovil vse te kratke molitve. Ko je končal, sem mu dal odve- zo, on pa se je še enkrat prav lepo pokrižal.

Rani je podlegel šele čez 12 dni. Bil je ves srečen, da je še enkrat lahko videl svojo mater, ženo in hčerko in jim mogel sam povedati, da je zopet našel Boga.

Pokopan je bil cerkveno na domačem pokopališču. M. B.

Resnica — brez kompromisov

Le breznačelno polovičarstvo more kole- bati sem ter tja; sedaj priznavati, drugikat ne; v teoriji priznavati, za prakso spregle- dovali. Mahnič je dejal: „Človeštvo more živeti le v resnici, ker je ta le ena, nedelj- va in jo je treba le celo in čisto izpovedo- vati.”

Dve resnici o eni stvari je mogoče izpo- vedovati le, če si nista v medsebojnem na- sprotnju, če ena druge ne pobija, temveč se celo dopolnjujeta. Tako je Bog ljubezen, a je tudi pravica. Tako je za človeka potreb- na vera, a zanimati se mora tudi za social- no, politično, znanstveno življenje.

Resnica torej ne pozna kompromisov. Pri kompromisih vsak nekaj popusti, pri resni- ci pa tega ne more biti. To bi se reklo res- nico zanikati in zmoto priznati. Z brezbož- nikom se ne morem tako sporazumeti, da bi on priznal, da biva neko prvo bitje, a jaz bi priznal, da to bitje ni Bog.

Kompromisi so dopustni le tam, kjer gre za zahteve, ki niso po svoji naravi brez- pogojne in so torej нравno dovoljene. Na primer: Velika država gre v razsul in se organizirajo nove države. Eni zahtevajo enotno obliko, drugi zahtevajo neodvisno republiko; po kompromisu pa so se dome- nili za zvezo republik. Tu je zares vsak nekaj popustil, a to je dovoljeno, ker je oblika vladavine sama v sebi nekaj indife- rentnega in si zato morejo narodi svobodno določiti obliko državne skupnosti.

NAGRADE V LOCARNU

Filmski festival v Locarnu, ki je že 16. po vrsti, je podelil nagrado za najboljši mednarodni film zadnjega leta češkemu filmu „Izgon iz raja”. Nadaljnje nagrade so sprejeli italijanski, amerikanski in fran- coski film. Tudi za mladinski film so pre- jeli Holandci nagrado za svoj „Zoo”.

njeno glavo: „In tega ubogi pajčolan ni več prenesel!”

Gospa Marica je nemo prikimala.

„Kvar ni posebno velik,” se je župnik smehljaj in strokovnjaško opazoval tkani- no, „košček krstnega oblačilca vašega sinč- ka bo popolnoma zadoščal, da se pokrije razporek.”

Tako je dobila naša ljuba Gospa vdovino nevestino kopreno in nihče ni videl na paj- čolanu najmanjšega nedostatka, zakaj bož- ja Mati je zakrpani košček tesno pritiskala na svoje srce.

Prav ob tem času tedaj je naš župnik zvedel o stiski mlade učiteljice. Postal mu je težko pri srcu. Kako je vendar človeško srce zapleteno in kako nepreračunljiva je njegova pobožna cerkvena občina! Prihod- njo nedeljo je bil Marijin praznik in občina se je že neugnano veselila pohvale, katero je vprav to leto pričakovala od župnika. Le-ta je pa stal na prižnici in pripovedoval čudovito, nenavadno zgodbo:

„Moji ljubi bratje in sestre,” je rekel, „za današnji praznik vam ne morem nič lepega povedati. Vi veste, da je lamotski župnik star mož, ki ima svoje muhe v glavi. Danes se jih nikakor ne morem iznebiti. Mislite si, kaj se utegne zgoditi meni staremu grešni- ku. Imel sem prikazen ali videnje, ne vem, če je bilo to resnično ali pa so bile samo sanje, toda to je popolnoma vseeno. Našo sveto Devico sem videl. Sedel sem tukaj, kakor vi vsi, potem ko je bilo odzvonilo

POLETNA RAZPRODAJA

17. do 31. avgusta 1963

Nudimo Vam kvalitetno blago, ne pa kako malo vredno šaro oziroma ostanke!

Textil Janesch

= DAS HAUS DER GUTEN QUALITÄT =
KLAGENFURT VÖLKERMARKTERPLATZ 1
TELEFON: 71441

Helena Haluschka:

LAMOTSKI

župnik

Možje so jo pozdravljali a obstali niso pri nji, od žena so pa, kar stoletja pomnijo, prihajale le starejše, priletne, ki so imele otroke ter skrbi, in so se razjokale pred bosimi nogami uboge svete Device ter ji potožile svojo bridkost. Od večnega trplje- nja trudnih mater so bile te ozke noge po- vsem oglašene. Možje so se delali, kakor da tega ne opazijo.

Nekega dne je pa to postalo mahoma vse drugače. Mlad šolski nadzornik je šel mi- mo kapele, pogledal je nazaj — vrata so bila odprta — obstal je in nato glasno za- kričal v ves svet, da je le-ta kip Matere božje ubogih ljudi umetnina, najlepša, naj- krasnejša, najbolj dragocena, kar si je mo- goče izmisliti: najčistejša gotika. Ta po- slednja beseda se je razširila po vsem po- gorju Jura. Nihče je ni razumel, zato je imela v sebi skrit nov svet čustev in slut- nje. Kdo bi si bil mislil. Tako skromno se je obnašala ona, sveta Devica v svojem mračnem kotu pod pajčevinami.

Gotika, preprosta čista gotika!

Možje so naenkrat postali še preveč po- božni. Pri vsaki priliki so pohitili k stran-

skemu obtarju, tjakaj so vodili tujce in so hoteli zahtevati celo vstopnino. Matere so postale žalostne, zlasti, ko je neki posla- nec iz Berna hotel kupiti kip za muzej. Občini sta bili ogorčeni, ko sta slišali o mu- zeju. Eden edini izmed njih je bil nekoč zakolovratil v takšno razstavnico, namreč zvit pleskarski mojster Säbli, in kaj je bil tamkaj videl?! Bil je pred leti v mestu Ba- zelu: nagačene živali in nagačene ljudi, ki so jih imenovali „mumije”. To naj bo dru- ba, v katero bi prišla naša ljuba Gospa?! Celih osem dni sta se obe vasi razburjali zaradi te nagačene družbe. Takšne gnusobe niso mogli po nobeni ceni dopustiti. Kmetje so se gnetli pri stranskem oltarju, ko se je prikazal poslanec iz Berna, in preden se je le-ta mogel pogajati z župnikom, so se bili zelo nakratko in jedrnato pogodili z njim. Enostavno so ga potisnili na bližnji poštni voz in vse, kar je razumel, je bil pozdrav v slovo, ki mu ga je poklonila občina: „Glej- te, da se od tod spravite, vi nagačeni Vi!”

Odslej se je pa vsak lotil visoko slavlje- ne. Zidar ji je pozidal pravilno vdolbino v zidu, ki jo je pleskar Säbli spremenil v mo- dro nebo z zlatimi zvezdicami. Na licih je pa naslikal dve kakor karmin rdeči lisi, na- to je vlil preko obličja okro ali rumenico ter belo barvilo, da bi vse spojil, in končno je bila sveta Devica videti tako živa, da je bilo vse navdušeno zamaknjeno. Le naš župnik je rahlo vzdihoval, prav rahlo, da ne bi žalil navdušenja svojih župljanov.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Katarina Šaunig:

Kmet svobodnjak

7.

Tudi Otrobov dedej je skrbel za ranjen-
ce. Iz arnike in drugih zelišč je pripravljaj
zdravila. Zdravstva se dobri dedej ni sicer
nikjer učil, a kljub temu se mu je mnogo-
krat posrečilo ozdraviti hudo rano z doma-
čim zdravilom. Tudi ranjenci so mu zau-
pali. Bali so se le, da bi jih v gozdu ne na-
šel sovražnik. Tolažil jih je, da jih tu Za-
vrhom, v Plavčevi planinski koči nihče ne
more najti. Tudi Marinka je imela take skr-
bi, dedej pa jo je miril in vzpodbujal.

Razen Marinke je bilo v koči še več mla-
denk, ki so imele na skrbi ranjence. Ker se
je znočilo, so dekleta trudna pospala; stra-
žil je vse ded, ki mu skrb za Otrobove si-
nove, njegove vnuke, ni dala spati. Fantje-
ranjenci mu o njih niso vedeli povedati
drugega, kot da se borijo z nadčloveško
močjo. Tako sedi zdaj stari Otrobov ob vo-
ščeni sveči globoko zamišljen in posluša v
gluho noč.

„Ta noč bo prinesla odločitev: zmago ali
poraz! Jutri bom videl vnuke ovenčane in
slavljene ali pa...“

Ded ne sme misliti dalje. Grozne privide
mu slika razburjena domišljija. „Ne! Vse-
mogočni, ne daj, da nas sovražnik uniči!“
Tako moli, prosi in se bori z Bogom dobri
dedej. Parkrat samo zatisne trudne oči, a
se spet hitro zbudi. Končno ga le prevzame
spanec. Marinka mu je pripravila posteljo
iz mahu.

Zaspanjal je: Doma je, pri Otrobu. Za mi-
zo v hiši sedi vseh devet bratov. Gostji jih
Marinka. Na mizo jim nosi in sili k jedi.
On pa sedi na zapečku in jih gleda. Oj, ka-
ko je ponosen na te svoje vnuke, saj so vsi
zali, močni, pošteni, pridni fantje! Le za-
kaj ima vsak izmed njih znamenje? Primož
na čelu, Jožef na levi strani, Peter na ra-
mi. Vsak je zaznamovan z belim tenkim
trakom, izpod katerega sili nekaj rdečega.
Tudi Marinka je zaznamovana na čelu. De-
dek jih hoče vprašati, kaj to pomeni, a vnu-
ki sicer tako zgovorni in veseli, molče.
Molče in gledajo v smer, kjer se dviga stolp
cerkvice pri Križih.

Glasno govorjenje prebudi starca iz sanj.

Novi ranjenci! Res so prinesli na nosilih
več ranjenih domačinov, med njimi je bil
Tevžej, njegov najljubši vnuk. Ded ga hitro
pogleda. Tevžej ni težko ranjen. Roko ima
prestreljeno. Ko ga ded obveže in mu Ma-
rinka izmije obraz, ki je ves črn od svinče-
nega prahu, se prebudi njegova vesela na-
rava. Prične se šaliti z dekleti, ki so pri-
tekle za Marinko, da postrežejo ranjencem.
Veliko veselje je zavladalo med dekleti, ki
so stregle ranjencem. Ko je minil prvi na-
val veselja, so začeli vsi vprek spraševati
Tevžeja po novicah.

„Kaj je z našimi, kaj z našimi?“ so ena
čez drugo vpraševale Nanki, Marinka, Ka-
tra in druga sveža dekleta.

Zavnikov France, ki je imel obstreljeno
roko, se zravna in pripoveduje:

„Kakor vsi veste, sem se boril s Primo-
ževimi lovci. Boj je trajal od jutra do ve-
čera. Ko sta padla Primož in Jožef, smo se
še bolj zagnali v sovražnika. Hoteli smo
maščevati padle junake. Borili smo se z
nadčloveškim pogumom skoraj do zadnjega
moža. Ko sem bil obstreljen v roko, sta me
dva avstrijska bolničarja obvezala. Pove-
dati vam moram, da nam je prišla na po-
moč močna avstrijska četa. Pa tudi ta je
bila premagana. Francoski vojaki so se bo-
rili divje. Naša vojska je premagana. Ni je
več...“

Naprej France ne more več. Začne glasno
jokati. Ded in Marinka kličeta z najlepšimi
imeni Primoža in Jožefa.

Čez nekaj časa pride Marinka čisto do
Zavnikovega in vpraša:

„Povej, kaj je z ostalimi brati?“

Težko je Zavnikovemu sinu povedati res-
nico. Marinko ima rad, bolj kot vse na sve-
tu, pa ji mora razodeti tako žalostno vest.
Nikdar ji ni povedal, da jo ljubi, le v srcu
je nosil to sladko skrivnost, zdaj pa ji bo
moral razkriti grozno resnico! France ji te-
ga ni hotel povedati. Ljubeznivo jo je tola-
žil, da za gotovo ve, da je oče zdrav in da
se bodo ostali bratje tudi vrnili, ko zavlada
mir v deželi. Marinka se oklepa tega u-
panja, kot se oklepa utaplajoči vsake, še
tako borne bilke.

Kako rada je imela Primoža! Ko je bila
še majhna in šibka, jo je vselej posadil na
voz kraj sebe, pa sta se peljala, kar jo je
vselej veselilo. Opozarjal jo je na nevar-
nosti in jo ljubkoval. Ob njem se je čutila
varno... Sedaj pa je mrtev. Nič več je ne
bo svaril pred nevarnostmi.

Pa Jožef! V mestne šole je hodil, zato je
bil njen prvi učitelj. Ni se ji bilo treba sra-
movati, ko je prišla k uršulinkam v Celov-
vec. Prav toliko je že znala kot mestna de-
kleta. Vselej se ga je spominjala s toplo se-
strsko ljubeznijo. Zdaj pa mu ne more iz-
kazati zadnje časti. Bog ve, kam bodo sov-
ražniki zagrebli draga ji brata?

OD 17. DO 31. AVGUSTA

Velika poletna razprodaja

V TRGOVINI FREISITZER
FERLACH - BOROVlje

VELETRGOVINA

Friedrich Jungbauer
OHG

CENTRALA:

Klagenfurt,
10.-Oktober Straße 28
Telefon: 57-73, 33-26

PODRUŽNICE:

Villach, telefon 40-81
Völkermarkt, telefon 288
Wolfsberg, telefon 21-70
Feldkirchen, telefon 21-80

V veliki potrtosti v Plavčevi koči niso
nič opazili, kam je šla Breznikarjeva Nan-
kej. Sirota ni imela več obstanka, ko je sli-
šala o Primoževi smrti. Odločila se je, da
gre in mu pripravi dostojen pogreb. Prej so
ji junaka junakov zavidali, zdaj pa ji bo-
do nekateri morda privoščili to strašno ne-
srečo.

Od Plavca do Mač je podnevi dve uri ho-
da za dobrega pešca. Revica pa je hodila po
temi. Grmovje ji je trgalo obleko, trnje ra-
nilo noge in roke, najbolj pa ji je krvavelo
srce. Le misel, da mora oteti sovražniku
vsaj mrtvega ženina, jo je gnala, da je našla
do Andrejca, to je kmetija, kjer se je bo-
jeval Primož. Zadevala je ob trupla, pa se
ni bala. Želela je samo, da bi se zdanilo in
bi poiskala Primoža.

Ves grič je bil poln mrličev. Marinka je
kmalu našla Primoža. Nekaterih mrtvecev
so se že lotile divje živali in roparske ptice.
Ljudje so se bali priti po mrliča, kajti fran-
coski vojaki, pijani zmage, so streljali vse-

vprek. Nankije pa ni bilo strah. Domov je
šla po mater, kajti ženske so lažje prišle do
bojišča, da sta skupno prepeljali Primoža
k Breznikarju, kjer so ga dejali na pare.
Žalost se je naselila v hišo. Namesto za ve-
selo svatbo so pripravljali za pogreb.

Nankej tega ni prenesla. Najbrž se je že
tisto noč prehladila, ko je šla iskat Pri-
moževo truplo. Lotila se je je huda pljuč-
nica. Nobeno zdravilo ji ni pomagalo. Čez
nekaj dni ji je podlegla. Primoža so s častjo
pokopali, kmalu nato pa poleg njega tudi
Nankijo. Novoizvoljeni župan, mēr so mu
rekli (po francosko), je bil zelo strog in je
Breznikarjeve starše kaznoval, ker so pri-
pravili Primožu in Nankiji tako lep pogreb.

(Dalje prihodnjič)

Širite naš list!

MODNA HIŠA

Biti dobro
oblečen
ni problem

Vam nudi vselej modne novosti
v pletenih oblekah, krilih in bluzah,
kostimih in kopalkah

Več Vam povedo naše izložbe

zdravamarijo. V cerkvi je bilo temno in
mrzlo in že sem se veselil večernega pogo-
vora ob ognju v kuhinji. Nisem mislil na
nič bolj pametnega kakor na kozarec vina
in na košček slanine. Kar naenkrat zasli-
šim zraven sebe šum in pogledam. Pred
menoj je stala naša ljuba Gospa, povsem
taka, kakršna je bila prej, v starem plašču,
bosih nog, imela je nepobarvano obličje in
je hotela iti mimo mene. Naglo sem po-
tegnil z glave svojo duhovniško kapico in
ji rekel:

„Naša ljuba Gospa! I, kam neki hočete iti
prav za prav?“

„Ljubi župnik, mi je odvrnila, pustite me
venkaj, moram oditi!“

Mrzlo mi je postalo, ko sem to slišal.
Sklenil sem roke proseče in dejal:

„Sveta Mati božja, tega nikakor ne smem
dovoliti. Vi vendar spadate v našo cerkev
in nas vendar ne morete zapustiti.“

„Župnik, je na to zelo resnobno rekla,
pustite me iti mimo, ne spadam semkaj.“

Zgrabil sem njen plašč ter jo hotel pri-
držati: „Milostna Mati božja, kaj smo vam
neki storili, da nas hočete zapustiti?! Mi
smo vam tako dobro želeli, pogledjte vendar
lepo kapelico, ki smo jo vam zgradili, ali
vidite dehteče cvetlice, mnoge goreče sve-
če, lepo poročno oblačilo, prekrasno neve-
stino kopreno?“

(Dalje prihodnjič)

bc

Najboljša kvaliteta · Točni termini · Kulantne cene

Buchdruckerei Carinthia

Tiskarna

Knjigoveznica

Izdelovanje

črno-belih in

barvastih klišejev

Založba

Knjigarna in papirnica

Klagenfurt

Völkermarkter Ring 25

Telefon 3651 Serie

Klagenfurt wird schöner!

Josef Kirchbaumer, Klagenfurt, Rosentaler Straße 48
Moderne Werkstatt mit neuzeitlichem Maschinenpark

Celovec postaja lepši!

Josef Kirchbaumer, Celovec, Rosentaler Straße 48
Moderna delavnica z novodobnim strojnim parkom

Staro, ugledno celovško podjetje, Opel in Vauxhall, firma Kirchbaumer je postavila v teh dneh novo veliko bencinsko črpalko v Rosentaler Straße nasproti razstavišču. Obenem je prenovila svoje podjetje in ga prilagodila zahtevam novega časa ter ga modernizirala.

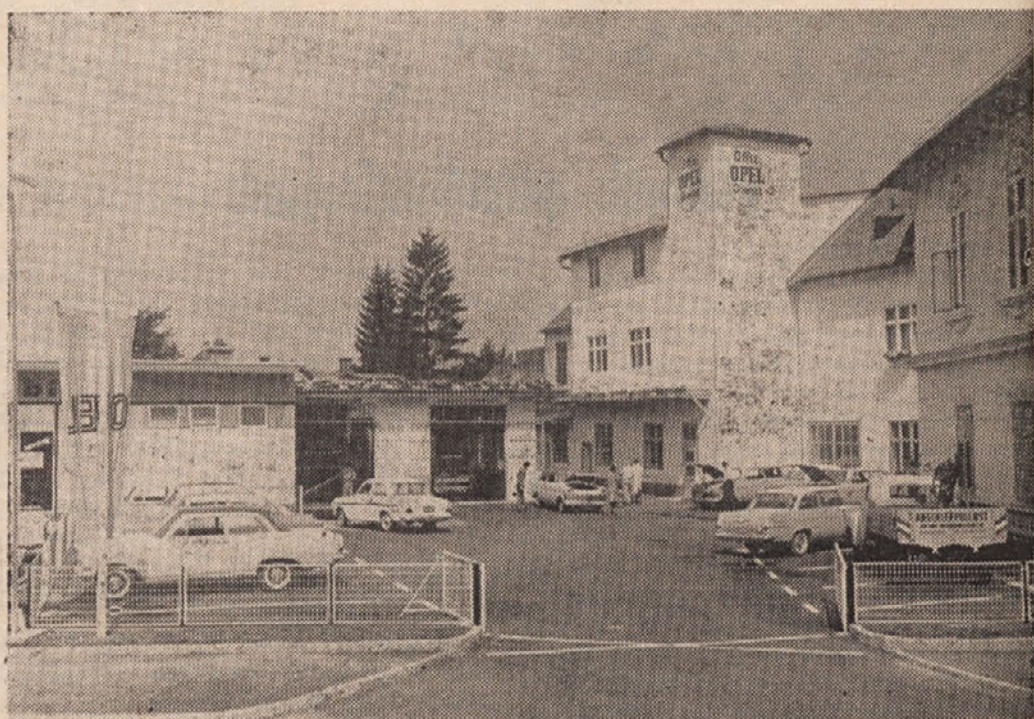
Vsak, kdor se je skozi leta posluževal tega podjetja, ve, kaj pomeni, če more svoji delavnici zaupati. Uspeh ni izostal, in danes je ime Kirchbaumer tozadevno priznано.

Zunanja olepšava podjetja, pred vsem prostora, ki prej ni nudil posebno lepega

vtisa, je tako čudovita, da res moremo govoriti o olepšanju mesta.

Podjetje je razdeljeno v pet oddelkov, ki obsegajo vse, kar potrebuje avto za nego, za dobro stanje, kar rabimo za njegovo ohranjanje. Pri tem bi pripomnili, da so vsi oddelki opremljeni z najmodernejšimi napravami, ki res zadostijo časovnim zahtevam.

Tako človeku omogoča podjetniško zagotovo za hitro, skrbno in stvarno delo, da postane stalni odjemalec tega podjetja.

JOSEF KIRCHBAUMER

VERKAUF UND EINTAUSCH VON OPEL- UND VAUXHALL-FAHRZEUGEN
KUNDENDIENST RASCHE KREDITBESCHAFFUNG

KLAGENFURT, ROSENTERALER STRASSE 48, TELEFON 23-38 UND 61-51

Elektrika in tujski promet

POSEBNA RAZSTAVA KELAG-a NA KOROSKEM VELESEJMU

Koroška električna delniška družba, na kratko KELAG imenovana, že tretjič nastopa s posebno razstavo pred javnostjo na Koroškem sejmu, in drugič že v lastnem paviljonu.

Delokrog KELAG-a je mnogovrsten, da je vodstvo sklenilo, oblikovati razstavo tako, da bo vsako leto celotni razstveni prostor posvečen le eni panogi. Koroška, v kateri se tujski promet vedno bolj razvija, je naravnost poklicana, da pokaže tudi odnose med elektriko in tujskim prometom, in zato se letošnje geslo KELAG-a za Koroški sejem 1963 glasi:

Elektrika premore vse za goste na Koroškem

Zemljevid Koroške prikazuje najvažnejše znamenitosti dežele, navaja vse možnosti za gojitev športa in ima zarisana kopališča, reke, gore in jezera. Pokazal pa bo tudi preskrbo dežele z električnim tokom, katerega uporaba bistveno pripomore, da je gostom na Koroškem dobro in se udobno in ugodno počutijo. Fotografije velikega formata bodo pokazale tista področja, kjer so šele pred kratkim nastala tujkoprometna središča, odnosno taka šele nastajajo, ker je KELAG z napeljavo po dolinah in z napeljavo toka visoke napetosti na gorska sedla, kot je Naßfeld nad Ziljo, ustvaril predpogoje, da so se lahko izvedle

razne naprave, ki služijo tujskemu prometu.

Velik del razstave bo zanimal predvsem tujsko-prometne obrti. Skupno z velikim podjetjem, ki proizvaja električne priprave, bo prikazana popolnoma elektrificirana hotelska kuhinja. Ta kuhinja v velikem bo pokazala najmodernejše naprave in tudi najbolj smotrno razporeditev teh naprav. Predvajanja kuharja-šefa kakor tudi svetovalci KELAG-a, ki bodo dajali vsa potrebna pojasnila tako glede tarifnih cen kot glede priključitvenih pogojev, bodo živo povezali obiskovalce velesejma s to razstavo.

Na prostem pod razstavnim paviljonom bo nazorno prikazana varnostna naprava proti streli. Ta razstava bo pripravljena skupno z delovno skupino koroških izdelovalcev strelvodnih naprav

in naj pokaže, kakšne važnosti so strelvodi in predvsem, kakšne varnostne mere so potrebne, če se gradi strelvod v bližini električnih naprav.

Grafikoni bodo prikazali, koliko elektrike je bilo v preteklem letu proizvedene in koliko so je posamezne skupine potrošnikov porabile. S tem se zaključuje razstava KELAG-a na Koroškem velesejmu 1963.

Pričakovati smemo, da ne bo razstava o delovanju KELAG-a zbudila zanimanja samo v gospodarskih krogih, ampak tudi pri celotnem občinstvu. Saj KELAG smatra za svojo odločilno nalogo, da posluje v splošno zadovoljstvo svojih odjemalcev kakor tudi, da s svojim uspešnim delovanjem pridobi zaupanje splošnosti.

FRC-carstava pohištva - naslada za oči

Lesni velesejem vzbudi pri širšem občinstvu zanimanje šele z razstavo pohištva. Tedaj se dobi dober pregled o ponudbi in je mogoča primerjava cen, ki so zlasti za ljudi z majhnimi dohodki odločilne.

Razstava FRC-pohištva si je v območju nove mestne hale na svojem običajnem prostoru zagotovila svoje trdno mesto. Na površini blizu 500 m² so razstavljeni najnovejši izdelki pohištvene industrije. Praktična razporeditev stojnic daje možnost, da so razstavljeni izdelki odlično prikazani, tako da si vsak obiskovalec lahko sam ustvari sliko, kako učinkujejo v sobi. „Kdor nudi mnogo, bo vsakomur nekaj nudil,“ to je načelo, po katerem se ravna vodstvo tovarne. Množično prikazovanje vsakovrstnega pohištva napravi močan vtis in je izbira skoraj težavna.

Pot od debela pa do izgotovljenega pohištva je zelo mnogostranska. Samo z

ročnim obdelovanjem ne bi nikdar mogel tako velik obrat zadostiti potrebam tolikih naročil. Zato je potrebna racionalizacija in pomoč najmodernejših in najbolj uspešnih strojev. Fascinirajoče je opazovati, kaj taki stroji pravzaprav zmorejo! Pa vendar ni mogoče strokovnega delavca — to je mizarja — povsem izključiti, saj je vendar človek tisti, ki daje stroju dušo. Rokodelsko izročilo in najmodernejšo tovarniško izdelovanje so načela, po katerih se dela v tovarni FRC-pohištva.

Lastna izdelava je seveda velika korist za potrošnika, ker dobi izdelke tako rekoč naravnost brez ovinkov v svoje roke. Zaloge FRC-pohištva kakor tudi prodajalnice tega pohištva v različnih krajih Koroške so med celim letom zelo dobro obiskane, kar kaže, kako je FRC-pohištvo priljubljeno. Poleg tega se je tovarna FRC-pohištva tudi v ostalih zveznih deželah udomačila, tako da je

FRC-pohištvo tudi tamkaj že postalo poseben pojem.

Stvarna določitev cen ustreza kupcem; nadaljnjo korist nudi način brezobrestnega plačevanja v obrokih, kar vse bistveno olajša nakup pohištva.

Letos vidimo vrsto na novo zasnovanih modelov, ki so zaradi svoje oblikovne lepote in praktičnosti zelo priljubljeni. Obiskovalec to hitro spozna, ko se more po primerjavi sam odločiti. Razstavljenе stanovanjske sobe in spalnice kažejo vse znake že povsem udomačenega pohištvenega sloga tovarne FRC. Moderne ameriške kuhinje, ki se dajo tudi vzdati, v prijaznih in živahnih barvnih izvedbah, močno privlačijo ženske obiskovalke. Velika izbira malih pohištvenih kosov, kot so oblazinjeni naslonjači, kauči, garniture za sedenje, vozlički za serviranje, predsobne omare, garderobne stene itd., nam nudijo sijajen vtis o zmogljivosti te domače tovarne

pohištva. Posebno področje pa je in ostane oprema tujskih sob za gostinske obrate in za zasebno oddajanje tujskih sob. Lastna izdelava ravno pri takih nakupih koristi lastnikom teh obratov, kar dokazuje število opremljenih hotelov, penzionov, gostiln in domov.

FRC-pohištveno razstavo je tudi letos opremila s tekstilijami znana celovška trgovska hiša TEXTIL-JANESCH. Brez zaves, preprog in brez številnih predmetov opreme ne postane nobeno stanovanje prijazen dom. Tvrda TEXTIL-JANESCH ima možnost nuditi veliko izbiro predvsem v posteljnini, kar tudi dokazujejo razstavljeni predmeti. Visoka stopnja kakovosti in okusa te trdke je znana.

Obiskovalcem velesejma moremo le svetovati, da si na vsak način ogledajo razstavo FRC-pohištva, če se nočejo odpovedati nečemu, kar je občudovanja vredno.

KOROŠKI VELESEJEM

AVSTRIJSKI LESNI SEJEM
OD 8. DO 18. AVGUSTA 1963

Koroški velesejem vabi

Danes so se zopet na široko odprla vrata 12. avstrijskega lesnega in Koroškega velesejma, ki bodo odprta do nedelje, 18. avgusta t. l.

Zbirajoče se odlične avstrijske in inozemske goste oz. povablence ter zastopnike domačega in tujega tiska je vedrila s svojimi lepimi melodijami celovška vojaška godba.

Ob 10. uri se je pričela uradna otvoritev velesejma. Najprej je vse navzoče pozdravil predsednik velesejma podžupan in komerc. svetnik g. Novak, ki je poudaril vedno večjo gospodarsko važnost avstrijskih velesejmov, zlasti še Koroškega, ki je obenem Avstrijski lesni velesejem. Nikakor ne smemo prezreti dejstva, da vedno bolj gospodarsko združena in povečana Evropa s svojim skupnim trgovanjem odločilno vpliva tudi na Avstrijo, ležečo tako rekoč v nje-

nem osrčju. Tega dejstva se mora naše gospodarstvo v polni meri zavedati, če hoče graditi svoje gospodarstvo za bodočnost na solidni podlagi.

Gospodarska konkurenca oz. tekma ni majhna, zato moramo biti vedno bolj pripravljeni in usposobljeni, da ji bomo enakovredni. Avstrijski lesni velesejem v Celovcu je, kar je zelo razveseljivo dejstvo, postal v avstrijskem gospodarstvu tako važen činitelj, da nihče, ki hoče igrati kakšno vlogo v domačem lesnem gospodarstvu, ne more tega velesejma prezreti. Letošnji velesejem še v povečani meri prikazuje važnost gozdnega in lesnega gospodarstva, kar se vidi že iz tega, da je letos s tega področja 22% več razstavljalcev.

Po njegovem govoru je pozdravil navzoče odlične goste celovski župan g. Hans Ausserwinkler, nato pa v imenu

koroške dežele g. deželni glavar Ferdinand Wedenig.

Po teh pozdravnih nagovorih je spregovoril zvezni minister za trgovino in obnovo g. dr. Fritz Bock. Tudi on je nakazal važnost Avstrijskega lesnega oz. Koroškega velesejma in nato otvoril velesejem.

Po teh govorih je velesejmsko vodstvo povabilo častne goste in častnike, naj si ogledajo razstaveni prostor.

V okviru velesejma bo letos nekaj zanimivih sestankov oz. referatov. Tako bo od 7. do 9. avgusta zborovanje evropskih strokovnih častnikov lesnega gospodarstva iz 12 evropskih držav. — V ponedeljek, 12. avgusta, bo mednarodni sestanek evropskih trgovcev pohištva iz 9. evropskih držav. — Dne 13. in 14. avgusta bo zvezni seminar (s strokovnimi referati) o izdelavi pohištva

v Evropi. — Od 12. do 14. avgusta bo priredila Trgovska in obrtna zbornica v Celovcu brezplačno dajanje nasvetov glede novih patentov.

Na velesejmu je tudi letos več posebnih razstav iz lesno-gozdarske stroke (n. pr. različno gozdarsko orodje; konstruktivna lesogradnja; razstava najbolj kakovostnega avstrijskega pohištva; jugoslovanska kolektivna razstava s prikazom reškega pristanišča; razstava tržaškega mesta in pristanišča; gospodarska informacijska razstava Združenih držav Sev. Amerike itd.).

Vsak, ki se hoče vsaj nekoliko seznaniti z razvojem avstrijskega gospodarstva, zlasti gozdarsko-lesnega, pa tudi tehnike v ostalih gospodarskih vejah, naj ne zamudi ugodne prilike in naj obišče velesejem v Celovcu!

Dva nova avtomobila VW 1500

1,5-l-avto že za 49.800.— šil.

Hitrejši 1500 S z motorjem na dva vplinjača.

Program tovornjakov: enotonski VW-tovornjak. Jeklena premična streha za avtomobile VW 1200.

Dva nova avtomobila VW 1500 so začeli izdelovati v Wolfsburgu na tekočem traku: Avto VW 1500 S (za 53.200.— šil.) bo ustregel mnogim takim VW-voznikom in interesantom, ki so si želeli močnejši motor (motor na dva vplinjača s 54 PS) in bogatejšo opremo, medtem ko bo odgovarjala normalna izvedba modela VW 1500 z malenkostnimi spremembami (cena 49.800.— šil. — torej 1,5-l-voz s ceno pod 50.000.— šil.), povečanemu nagnjenju kupcev za vozove srednjega razreda. Tudi model VW-variant, ki si je pridobil kot družinsko in kot poslovno vozilo mnogo prijateljev, bo ravno tako na razpolago v dveh inačicah: za 55.400.— šil. in model VW-variant S za 58.800.— šil. Program tovarne VW bo z uvedbo enotonskih VW-tovornjakov bistveno izpolnjen.

Vozila te nove serije, ki je šla v proizvodnjo po končanih obratnih dopustih v tovarni VW, so opremljena s številnimi bistvenimi novostmi. Kot so v preteklih letih že neštete druge novosti, tako bodo tudi te spremembe še nadalje zboljšale ugod-

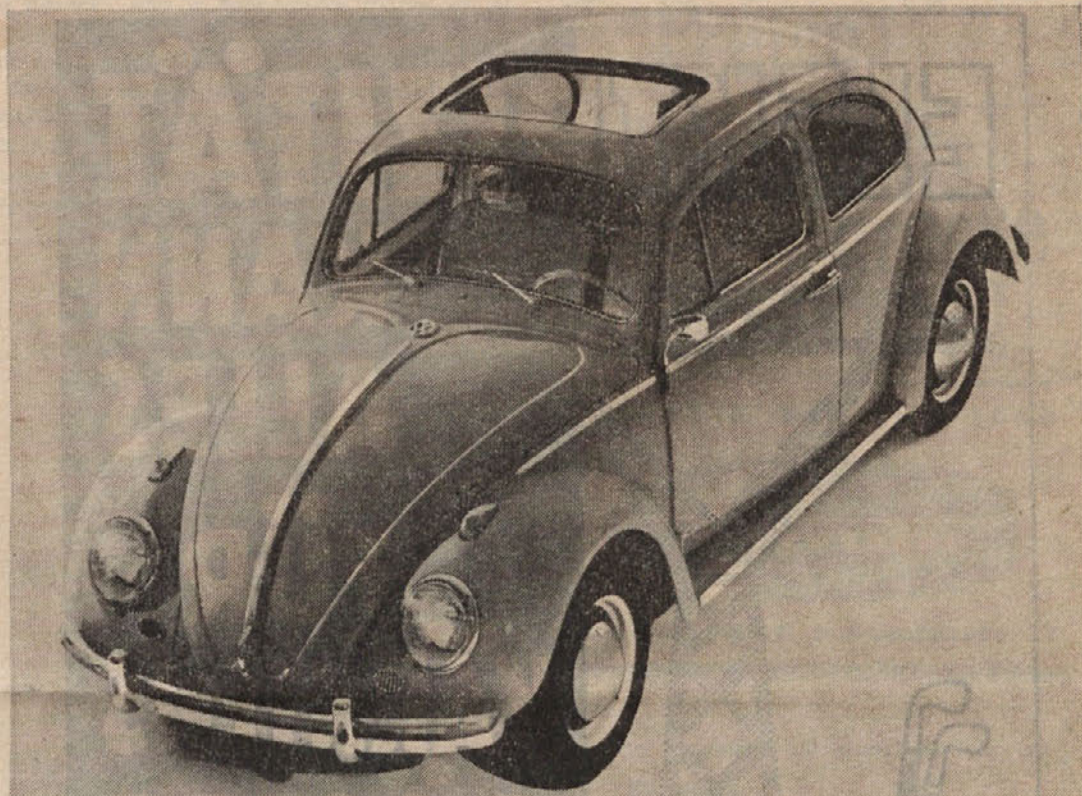
ne lastnosti, povečale bodo udobnost in gospodarnost in so tako zasnovane, da bodo vrednost avtomobila za dolgo dobo ohranile.

Pri vozovih VW 1200 bo dosedanje premično streho nadomestila jeklena streha (doplačilo 2.050.— šil.). Vozila VW 1200 bodo odslej na razpolago v osmih barvah, namesto dosedaj v sedmih. Cena v Avstriji je odslej 36.850.— šil.

V srednjem razredu nudi tovarna VW odslej skupno 5 modelov: model VW 1500 limuzino in model VW-variant, nadalje obe S-izvedbi (VW 1500 S kot limuzino in variant) kakor tudi avto VW 1500 Karmann-Ghia-Coupé. Številne izboljšave, ki jih predvideva nova serija, so nekaj zaključek dosedanje stopnje razvoja, tako med drugim termotlačno uravnavanje zračnega hlajenja pri 1500 ccm motorju, ojačene zavore ter vzvod namesto dosedanjega vrtljivega ročaja za uravnavo ogrevanja.

Obe novi S-inačici v srednjem razredu avtomobilov VW, kakor tudi Coupé 1500, so serijsko opremljeni s 54 PS motorjem na dva vplinjača.

Njegov večji učinek dovoljuje boljši pospešek in večjo brzino (limuzina in variant: 135 km/h, Coupé 145 km/h). Izvedbe S, ki se dobijo tudi dvobarvne, imajo poleg tega še elegantnejšo opremo in kro-

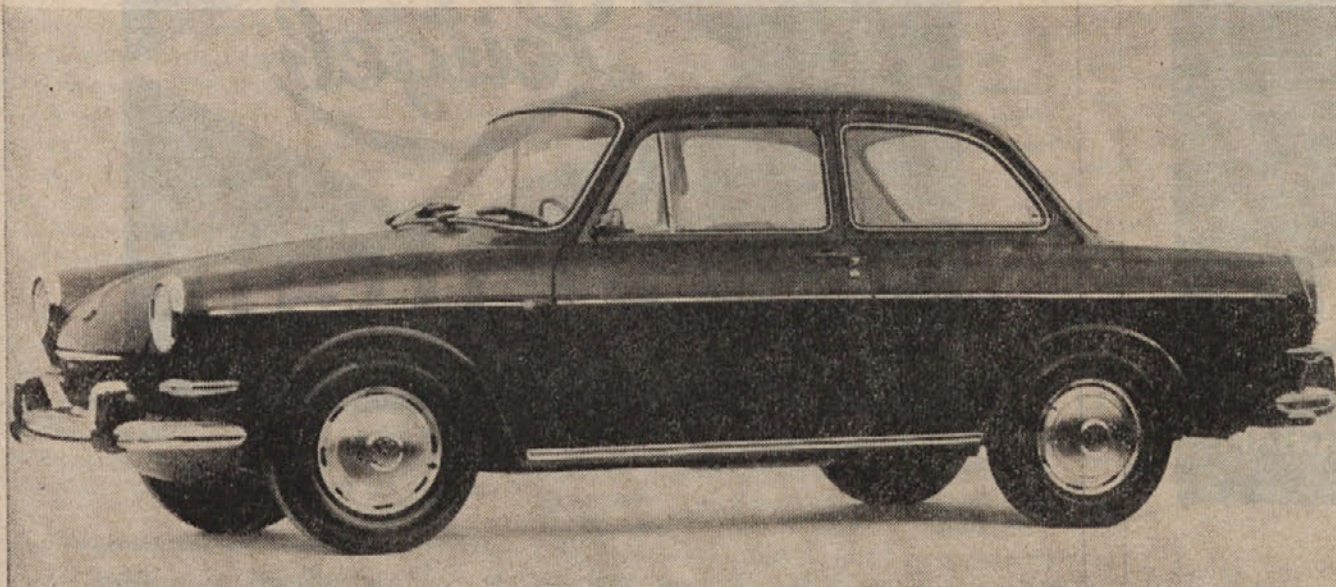

Avto VW 1200 bo proti doplačilu 2.050.— šil. opremljen z jekleno premično streho namesto z dosedanje zlozljivo

mane okraske: držaj na prednjem pokrovu, okrasne letvice na straneh, okrasne kroge na kolesih, novo oblikovane prednje in zadnje luči.

Za večji učinek pri tovorjenju in pri vožnji jamčijo novi enotonski modeli s 1,5-l-42 PS motorjem, ki jih od 5. avgusta dalje izdeluje tovarna VW v Hannoveru. Že od začetka leta 1963 so bili vsi transportni modeli na željo opremljeni s 1500 ccm-motorjem, zdaj pa je ta ojačeni motor postal v serijski izdelavi vir sile za vse enotonske tovornjake.

Prednja os, zadnja os, pogon na zadnjih kolesih in zavora so bili pri vseh VW-tovornjaki ojačeni. Zadnja vrata pri zaprtih vozovih in kombijih in ravnotako zadnje okno so bili povečani. Tovornjaki z nosilnostjo ene tone dobijo dodatne ojačitve in večje plašče na kolesih. Proti doplačilu 2.200.— šil. dobavljajo zaprte vozove in kombije kakor tudi male avtobuse in posebne avtobuse s stranskimi vrati na smuk. Cene vseh VW-tovornjakov ostanejo še nadalje nespremenjene.

Inačica S avtomobila VW 1500 bo po končanem obratnem dopustu v tovarni VW v Wolfsburgu stekla na tekočem traku.

Cena 53.200.— šil.
54 PS motor na dva vplinjača, maksimalna hitrost 135 km/h

- Prodaja
- Servis
- Popravila
- Nadomestni deli in pritikline
- Posoja

... in za časa
Koroškega
velesejma:
**Posebna
razstava
rabljenih
vozil**

Volkswagen

das vernünftige
Automobil
für kluge Rechner

Ko pridete na velesejem, obiščite tudi našo tvrdko (poleg Paternioner-mosta). Brezobvezne poskusne vožnje, informacije in posveti.

Z VW-avtom se lahko vsak postavi

-zastopstvo

R. KNOCH & Co.

Klagenfurt, Villacher Straße 213

Prvič nemški in švedski

**TELEVIZIJSKI SPREJEMNIKI
ELEKTRIČNI GRAMOFONI
MAGNETOFONI**

Polnoavtomatski, iz daljave vodljivi

RADIO SPREJEMNIKI
poleg že znanih avstrijskih izdelkov**Radiohaus KERN**

Obiščite nas v naši povsem na novo urejeni stojnici v novi mestni hali na sejmišču!

STROKOVNA TRGOVINA

ZA DEŽNA OBLAČILA

Ballon — Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasta oblačila. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Straße 16

Vodilna radiotrgovina KERN na Koroškem

Pravzaprav bi morali biti vselej poučeni o vsem, kar je na tehničnem področju radia in televizije novega in aktualnega. Zato nam daje velesejem najboljšo priložnost in tu moramo opozoriti na povsem novo oblikovano razstavišče stare ugledne radiotrgovine RADIO KERN (Burggasse 4) v veliki mestni hali na sejmišču. Če rečemo, da je zanimiva, je to premalo povedano o tej razstavi, ki nam kaže obilico radijskih sprejemnikov in te-

levizorjev ter magnetofone iz tu- in inozemstva, posebno iz Nemčije in Japonske. Samo po sebi umevno je, da je na njej na izbiro veliko plošč vsakršne umetnostne smeri, da si tega skoraj ne moremo predstavljati, in da so na razpolago glasbene omare, navadne, pa tudi za najbolj razvjen okus.

Ne smemo pozabiti, da je ta domača trrdka vedno dosegljiva tudi po končanem velesejmu in

da rade volje ustreže vsem vprašanjem in željam in da ima vpeljšano službo tako, da se lahko vsako potrebno popravilo hitro in strokovno pravilno izvrši.

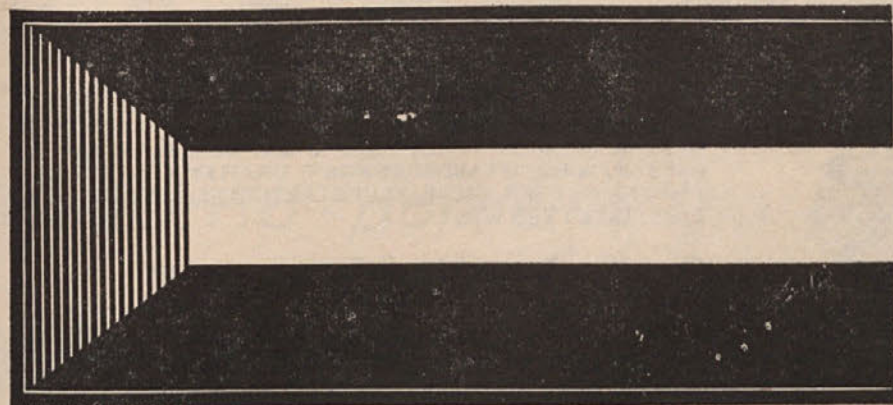
Oglašuj v našem listu!**ELEKTRIZITÄT
KANN
ALLES
FÜR
KÄRNTENS
GÄSTE!****kelag****KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS - AKTIENGESELLSCHAFT****Nimm
Faserplatten
nimm****Platten**

Obiščite našo

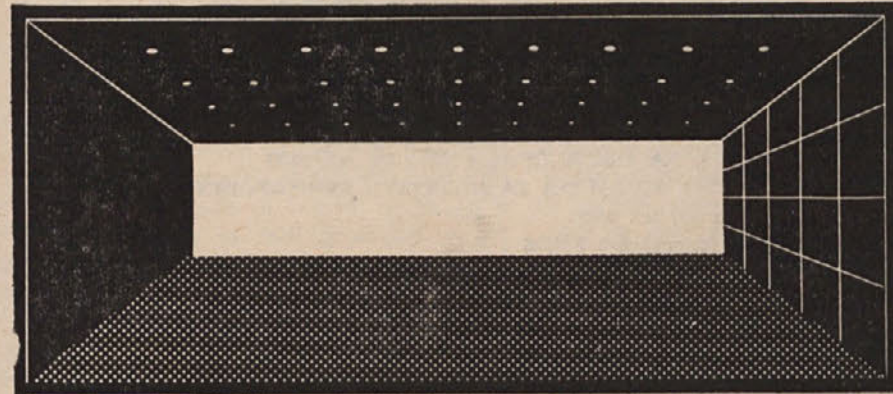
posebno razstavo pohištva!

Potem ko ste si mnogotere stvari ogledali, Vas vabimo v našo

okrepčevalnico**NA ŽARU PEČENE PIŠKE
VROČE KLOBASICE
(hrenovke, prekajene in pečeno)
NAREZKI****GUČ-IZBRANA VINA
GUČ-DESERTNA VINA
GUČ-ESPRESSO
PIVO V STEKLENICAH**Ljudje današnjega časa hodijo kupovat v **KONSUM**

UNDER

LATTEN

solide — durch und durch

Tvrška FUNDER

Tvrška FUNDER kaže v Celovcu največji izdelovalni program Evrope za lesnitne in stisnjene plošče

Na letošnjem Koroškem velesejmu za les vidimo v posebnem razstavišču tvrške FUNDER uspehe desetletnega razvoja lesnitnih plošč.

Kar je sploh na področju lesnitnih plošč mo- goče, vse to proizvaja tvrška Funder v št. Vidu ob Glini in to v kvalitetah, ki so priznane za najbolj- še na svetu! Izbira lesnitnih plošč obsega sedaj 20 vrst, ki s svojimi spremembami v vzorcih, v bar- vah in izvedbi nudijo široko izbiro različnih mož- nosti.

Na novo je prišla v prodajo 1,3 mm plošča, ime- novana „Fundopal“. To je plošča, ki — prvič pri Funderju — ni izdelana na osnovi lesnih vlaken, ampak je napravljena kot ostali izdelki različnih plošč iz umetne snovi — iz posebne z umetno smolo prepojene plasti, ki ima na gornji strani vtisnjene vzorce. Vzorci Fundopal-plošč so isti, kot jih ima-

mo pri dekor-ploščah, tako da se ti dve različni vrsti plošč lahko uporabita skupaj, kjer je to pri- merno in potrebno. Za prekrivanje robov pohištva je tvrška razvila posebno Fundopal-folijo, močno 0,4 mm, in imamo sedaj trojni material, ki se med- seboj povsem ujema, kar je edinstveno. Napredna predelujoča podjetja so spoznala to zanimivo mož- nost kombiniranja in ga uspešno uporabljajo pri serijskem izdelovanju pohištva!

Prav tako nova in izredne važnosti je na ame- rikanski podlagi razvita posebna stisnjena lesna plošča (Funder Holzdruckplatte). Ta plošča je ide- alno gradivo za stenske obloge bodisi v stanovanjih ali v trgovinah, je pa tudi zelo uporabljiva pri iz- delovanju pohištva. Vsestranska uporabljivost te plošče, ki je plemenitemu lesu tako podobna, da jih ne ločiš, se še posebej pokaže pri nežnih obri- sih. Kakovost in cena te plošče — Funder Holz- druckplatte — sta porok za to, da se bo ta nova zvrst plošč zelo in naglo širila.

V izdelovalnem načrtu emajliranih plošč je v preteklem letu plošča, imenovana „Transparent- Kachelplatte“, sprožila nov val uspehov, ki je tej danes že povsem udomačeni plošči zagotovil trajno veljaven uspeh pri oblaganju sten v kuhinjah in kopalnicah.

Obseg tega poročila bi bil preobširen, če bi ho- teli naštevati še ostale, že znane vrste Funderjevih plošč.

Izčrpna navodila za uporabo in polaganje plošč,

Kupujem les vsake vrste po najboljših dnevnih ce- nah. Izdelujem in proda- jam tudi strešno opeko in jo zamenjam za vsakršen les.

Johann Zagar
KLAGENFURT, Rampenstraße 15
Telefon 29-08

Ludwig Maurer

V Celovcu na Starem trgu — Alter Platz stoji hiša št. 35, ki je po svoji starosti ena izmed sed- mih najstarejših hiš našega mesta. V letu 1828 je to hišo kupila družina MAURER in je v tej hiši začela s tekstilno trgovino.

Še dandanes, torej po 135 letih slovi trgovina MAURER kot solidna in dobro idoča trgovina, kjer dobite kvalitetno blago poceni.

Sedanja lastnika trgovine, brat in sestra Maurer, sta pravnuka utemeljitelja te trgovine. Kakor nju- ni predniki, tako se tudi onadva trudita, da bi svojim odjemalcem nudila dobro blago po ugod- nih cenah.

Znano je, da lahko kupite pri tvrški LUDWIG MAURER v Celovcu, na Starem trgu — Alter Platz 35, blago in perilo dobro in kljub temu zelo poceni. Zato moremo našim bralcem obisk te trgovine kar najbolj priporočiti.

Velika izbira

perila in blaga

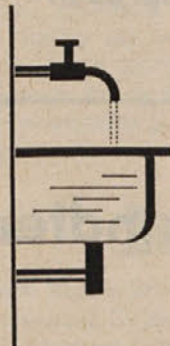
pri

L. Maurer
Klagenfurt, Alter Platz 35

ki vedno ustrezajo najnovejšim izsledkom, omo- gočajo strokovnjaku in amaterju, da brez težav lahko smotno uporablja Funderjeve plošče. Tudi to prednost je potrebno poudariti.

Obširno gradivo prospektov se je pri sedanjih raz- stavi povečalo za nekaj s slikami opremljenih spis- kov. Omeniti pa moramo še posebno izvirno igrico, Funderjevo četvorko (Funder-Quartettspiel), ki se bo delila obiskovalcem velesejma in jo bodo brž vzljubili vsi mladi od 7. do 70. leta.

Lepak in oglas, ki ju je oblikoval Walter Hauch, imata geslo: „Funderplatten — solide durch und durch“ ali slovensko „Funderjeve plošče — trpežne skoz in skoz“, kar bo verjetno lahko vsak potrdil, ki je kdaj imel opravka s Funderjevimi ploščami; — in kdo ga še ni imel? —

Vodne napeljave, sanitarne naprave, centralne kurjave

Pfrimer & Möblacher
Klagenfurt, Ausstellungsstr. 3. Tel. 22-45, 45-25

tief reduzierte Preise!

besonders grosse Auswahl!

VOM 17. 8. BIS 31. 8. 1963

KLAGENFURT, Bahnhofstraße 37

Trgovina umetniških slik in okvirjev samo pri

Hans Treffler
KLAGENFURT
Burggasse 8

Eduard Katz

NUDI NAJBOLJŠE, VEDNO SVEŽE PECIVO

KLAGENFURT, Waidmannsdorf
Siebenhügelstrasse 75

Izbira in kvaliteta
preprog, zavese in posteljnine
v trgovini opreme
LODRON
VILLACH Lederergasse 12
Tujskoprometni in gostinski obrati dobijo poseben popust!

HANS WERNIG

KLAGENFURT, PAULITSCHGASSE (PROSENHOF) in HL.-GEIST-PLATZ

Traktorje PORSCHE z 12, 14, 22, 40 PS,
pa tudi obračalnike sena z oljno pogonsko napravo,
senene puhalnike ter kombinirane puhalnike-
rezalnike za krmo.

Za spravlanje krme kupite motorni kosilnik.
Oglejte si v našem skladišču znamke AEBI, REFORM,
AGRIA, IRUS, AUSTRO-RAPID.

Za gospodinjstvo: stanovanjske in gostilniške štedil-
nike, peč za peko, pralne stroje, hladilnike
in naprave za GLOBOKO HLAJENJE.

IM DIENSTE DER KUNDEN

WARMUTH- JUBILÄUMSSCHAU

bei der Kärntner Messe, Halle 11

Die imposante Ausstellung
für die ganze Familie:

HERBST- und WINTERBEKLEI-
DUNG • SCHUHE • STOFFE
• AUSSTATTUNG • BETTWAREN
• MÖBEL

Als Anziehungspunkt:

- Fernseh-Modenschau
- Gratisabgabe
von Nescafé- und Nesquikkostproben

Sie werden mit Ihren Verwandten
und Freunden erwartet!

Kärntens größte Kaufhäuser

VILLACH

Jergitsch' Drahtgeflechte

FÜR EINFRIEDUNGEN, GÄRTEN, SPORT- UND TENNIS-
PLÄTZE, HÜHNERHÖFE, AUSLAGENSCHUTZ- UND SCHEREN-
GITTER, STIEGEN- UND BALKONGELÄNDER, FENSTER-
GITTER, SCHACHTABDECKUNGEN, DRAHTMATRATZEN,
EISERNE BETTEN, SIEBE, FEUERVERZINKTE GITTER,
PLASTIK-GITTER usw.

Ferd. Jergitsch' Söhne

KLAGENFURT, Priesterhausgasse 4, Tel. 50-65

BESUCHEN SIE UNS WÄHREND DER KÄRNTNER MESSE!

KOROŠKI VELESEJEM ■ LASTNI PAVILJON NA SEJMIŠČU
DESNO OD VHODA ST. RUPRECHTER STRASSE

Veletrgovina in nadrobna prodaja železja in vsakovrstne železnine

Vinz. Zwick

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO ■ KLAGENFURT - CELOVEC

SKLADIŠČE: Südbahngürtel 10, tel. 42-60

TRGOVINA NA DROBNO: Alter Platz 29, tel. 29-86

STROKOVNA TRGOVINA ZA HOTELSKE IN GOSPODINJSKE STROJE:

Alter Platz 17, tel. 38-53

Daljnopis (teleprinter) 04/408

- V paviljonu na sejmišču Vam pokažemo:
PECI — ŠTEDILNIKE — ELEKTRIČNE ŠTEDILNIKE — PRALNE STROJE —
HLADILNIKE
- Nudimo Vam:
ZELEZO — PLOČEVINO — CEVI — CEVI IZ UMETNE MASE — KOVINE — ŽICNIKE —
ZICO — ORODJE — OKOVJE — GOSPODINJSKE IN KUHINJSKE STROJE i. t. d.

TRGOVINA S SADJEM
IN ZELENJAVO

Karel Prinčič

KLAGENFURT — CELOVEC
Sternallee (Hl.-Geist-Platz)

**Karl
Pötscher**
konjski mesar

KLAGENFURT—CELOVEC
Pischeldorfer Straße 12, telefon 55-22
PREVZEMAMO TUDI ZAVAROVANE KONJE
Kupujemo po najvišji dnevni ceni.
Če je sila, koljemo tudi ponoči.

Unterkärntner Molkerei

KLAGENFURT, Siriusstraße 6

Milch u. Milchprodukte aus 60
unseren Filialen

Kasein und Trockenmilchwerk
Besucht das „Milchpavillon“
auf der Messe!

Das billigste Frühstück -
Die beste Jause!

Mleko in mlečni izdelki iz 60
podružnic Spodnjekoroške
mlekarnе

Kazein in izdelovanje mleka v
prahu

Obiščite „Mlečni paviljon“ na
velesejmu!

Najcenejši zajtrk -
najboljša malica!

A. KÜNSTL & SÖHNE

Mednarodna špedicija

opravlja vse prevozniske posle v tuzemstvu
in inozemstvu

KLAGENFURT-CELOVEC, tel. 45-06

Teleprinter: 04-485